

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA**

OBCE POLUVSIE

NA ROKY 2016 – 2023

december 2015

OBSAH

ÚVOD.....	3
1. ANALÝZA PROSTREDIA OBCE.....	6
1.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA.....	6
1.2 SAMOSPRÁVA.....	8
1.3 ČLENSTVO OBCE V ORGANIZÁCIÁCH.....	9
1.4 HISTORICKÝ VÝVOJ.....	10
1.5 PRÍRODNÉ POMERY.....	11
1.6 DOPRAVA.....	13
1.7 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	16
1.8 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	18
1.9 OBYVATEĽSTVO.....	21
1.10 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ.....	25
1.11 BÝVANIE.....	26
1.12 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ.....	27
1.13 ŠPORT.....	31
1.14 KULTÚRA.....	32
1.15 HOSPODÁRSTVO.....	34
1.16 ROZPOČET A FINANČNÉ HOSPODÁRENIE.....	37
1.17 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	39
2. STRATEGICKÁ ČASŤ.....	45
2.1 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE.....	45
2.2 VÍZIA.....	45
2.3 STRATEGICKÝ CIEĽ.....	46
2.4 PRIORITY OBCE.....	46
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	47
3.1 PRIORITA 1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA, DOPRAVA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	47
3.2 PRIORITA 2 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ.....	48
3.3 PRIORITA 3 ĽUDSKÉ ZDROJE.....	49
3.4 PRIORITA 4 AKTÍVNY ŽIVOT V OBCI.....	50
4. REALIZAČNÁ ČASŤ.....	52
4.1 AKČNÝ PLÁN.....	52
4.2 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR.....	57
4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHSR.....	58
4.4 KOMUNIKAČNÝ PLÁN.....	60
5. FINANČNÁ ČASŤ.....	61
5.1 INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	61
5.2 MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA PRIORÍT.....	62
5.3 HODNOTIACI SYSTÉM PRE VÝBER PROJEKTOV.....	63
ZÁVER.....	64
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV.....	66
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	67

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie (ďalej len PHSR) je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorého vypracovanie vyplýva zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.

PHSR vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v obci Poluvsie, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje smer rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jeho realizáciu. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov, ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na území našej obce.

PHSR obce Poluvsie je strednodobý rozvojový dokument, vypracovaný v súlade:

- ✓ s legislatívou SR a EÚ
- ✓ s rozvojovými dokumentmi národnej úrovne
- ✓ s rozvojovými dokumentmi regionálnej a mikroregionálnej úrovne (PHSR Trenčianskeho samosprávneho kraja, Program rozvoja mikroregiónu Hornonitrie z roku 2002, Stratégia rozvoja územia OZ Žiar ap.)
- ✓ s plánovacou dokumentáciou obce
- ✓ s princípom partnerstva s okolitými obcami, podnikateľskými subjektmi na území obce, s inými záujmovými skupinami vykonávajúcimi činnosť v obci ap.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie je zhotovený podľa Metodiky na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0), ktorú vyhotovila pracovná skupina zriadená Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR s cieľom zjednotiť proces spracovávania PHSR a jeho obsah podľa vyššie uvedeného zákona.

V súlade s metodikou iniciovalo vedenie samosprávy spracovanie PHSR a zostavilo radiaci tím, ktorý koncipoval zámer spracovania dokumentu (viď tab. 1).

Tab. 1: Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie na roky 2016 - 2023
Forma spracovania	Pracovníci samosprávy s pomocou externých odborníkov (spolupráca)
Riadenie procesu spracovania	<ul style="list-style-type: none"> • pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov obce, poslancov obecného zastupiteľstva • spracovania PHSR sa zúčastnili občianske a záujmové združenia a podnikateľské subjekty v obci • informovanosť verejnosti prebiehala prostredníctvom zasadnutí obecného zastupiteľstva
Obdobie spracovania	PHSR bol spracovaný v poslednej tretine roka 2015, harmonogram spracovania je uvedený v tab.3.
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie PHSR boli pokryté z rozpočtu obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

Následne obec iniciovala zostavenie pracovných skupín, ktorých členmi sú miestni aktéri (viď tab. 2):

Tab. 2: Zoznam členov pracovných skupín	
Funkcia v pracovnom zaradení	Meno
Starosta obce	Martin Šujan
Zamestnanci obce	Martina Uhrínová
	Silvia Gromová
Členovia obecného zastupiteľstva	Ing. Ján Krajčovič
	Dušan Leitman
	Peter Šujan
	Silvia Leitmanová
	Ľubomír Šujan
	Mariana Hranaiová
	Jana Solárová
Odborný garant tvorby PHSR	Mgr. Ivana Palovčíková

Pracovné skupiny (hospodárska, sociálna a environmentálna) vychádzali aj z názorov členov mimovládnych organizácií a záujmových združení pôsobiach v obci a ostatných zástupcov súkromného sektora a miestnej komunity. Harmonogram spracovania PHSR uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Tab. 3: Harmonogram spracovania PHSR			
Rok 2015	október	november	december
Prípravná časť	X		
Analytická časť		X	
Strategická časť		X	
Programová časť		X	
Realizačná časť			X
Finančná časť			X
Záver			X

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie na roky 2016 – 2023 bol následne **schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14.12.2015**.

Pripravený PHSR obce Poluvsie sa tvoril ako koncepčný dokument, ktorý popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim krátkodobé a dlhodobé ciele a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Program rozvoja odpovedá na otázku, ako koordinovať činnosti vo vnútri obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov. Je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“.

Kľúčovým východiskom pri príprave programu je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mala obec čo najväčší úžitok. Proces strategického plánovania rozvoja predstavuje súbor nadväzujúcich činností, ktoré sú riadené tak, aby viedli k naplneniu vopred stanovených a hierarchicky usporiadaných cieľov, tzn. k dosiahnutiu „verejného prospechu“. Aj z tohto dôvodu je potrebné proces plánovania rozvoja obce ponechať čo najviac otvorený verejnosti a usilovať o spoločnú zrodu účastníkov procesu.

Dokument pozostáva z 5 hlavných častí:

Plán rozvoja je spracovaný na 8 rokov, v prípade obce Poluvsie na roky 2016 – 2023, čo zároveň od času schválenia PHSR pokrýva celú dobu programového obdobia končiaceho v roku 2020. Schválenie PHSR obecným zastupiteľstvom je podľa § 4 ods. 2, zákona 539/2008 Z.z. nevyhnutnou podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov.

1. ANALÝZA PROSTREDIA OBCE

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce Poluvsie s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce Poluvsie.

1.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Obec Poluvsie leží na 48°50'40" severnej geografickej šírky a 18°38'26" východnej geografickej dĺžky. **Z hľadiska verejnej správy** je obec podľa platného územno-správneho členenia (zákon NR SR č. 221 zo dňa 26. júla 1996) súčasťou vyššieho územného celku Trenčianskeho samosprávneho kraja. Patrí do okresu Prievidza, z hľadiska regionálneho členenia ju radíme do regiónu horná Nitra.

Erb

Základné údaje

Kraj	Trenčiansky kraj
Okres	Prievidza
Región	Horná Nitra
Poloha	320 m n. m.
Nadmorská výška	48°50'40"S 18°38'26"V
Rozloha	2,16 km ² (216 ha)
Obyvateľstvo	584 (31. 12. 2014)
Hustota	267,94 obyv./km ²

Nacionále

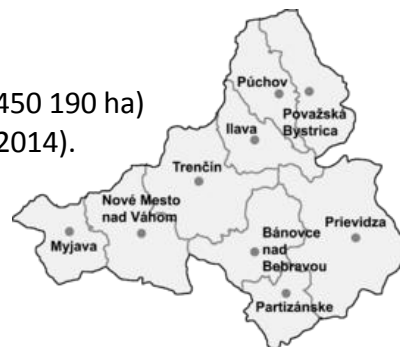
PSČ	972 16 (pošta Pravenec)
ŠÚJ	514314
EČV	PD
Tel. predvoľba	+421-46
Adresa	Obecný úrad, Poluvsie č.251, 972 16 Pravenec

Podľa klasifikácie Eurostat patrí obec Poluvsie do celku NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Západné Slovensko – Trenčiansky kraj, NUTS III – VÚC Trenčín, LAU I – okres Prievidza a LAU II – obec Poluvsie. Ide o klasifikáciu, ktorá je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom SR.

Obr. 1 Mapa Slovenskej republiky

Na území Trenčianskeho kraja s rozlohou 4 501,9 km² (450 190 ha) sa nachádza 9 okresov s 591 233 obyvateľmi (ŠÚ SR 2014). Sídлом kraja je mesto Trenčín. Priemerná hustota zaľudnenia v kraji je 131 obyv./km² (ŠÚ SR 2014). Sídlnú štruktúru kraja tvorí 294 sídiel, z ktorých je 276 vidieckych obcí. Jednou z nich je i obec Poluvsie.

Obr. 2 Mapa Trenčianskeho samosprávneho kraja

Poluvsie sa nachádza 8 km severne od mesta Prievidza v Hornonitrianskej kotline, na sútoku rieky Nitra a potoka Kravská. Na východnom okraji obec ohraničuje rieka Nitra, na západe sa dvíhajú výbežky pohoria Malá Magura. Vedľa obce prechádza dôležité cestné spojenie č.64 spájajúce severné a južné Slovensko. Chotár Poluvsia susedí s obcami Nedožery-Brezany, Pravenec, Nitrianske Pravno, Malinová a Lazany.

Tab. 4: Charakteristika vybraných ukazovateľov obce Poluvsie v porovnaní s jej vyššími územnými štruktúrami				
	rozloha (km ²)	počet obyvateľov	z toho žien	hustota na km ²
Poluvsie	2,16	584	287	267,94
Okres Prievidza	959,77	136 554	69038	142,26
Trenčiansky kraj	4 501,9	591 233	301 079	131
SR	49 036	5 421 349	2 779 021	111

Zdroj: ŠÚ SR k 31.12.2014

Kataster obce má rozlohu 216 ha. Jej stred leží v nadmorskej výške 320 metrov nad morom. Počtom obyvateľov sa Poluvsie radí medzi najmenšie obce okresu. Vzhľadom na malú rozlohu katastra je hustota osídlenia v obci pomerne vysoká, dvojnásobne prekračuje celoslovenský priemer. Charakteristiku vybraných ukazovateľov obce Poluvsie v porovnaní s jej vyššími územnými štruktúrami dokumentuje vyššie uvedená tabuľka.

1.2 SAMOSPRÁVA

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. **Starosta** je najvyšším výkonným orgánom obce. Starostu volia obyvatelia obce v priamych voľbách. Je štatutárnym orgánom obce v majetkovoprávných vzťahoch obce a pracovnoprávných vzťahoch pracovníkov obce. V administratívnych vzťahoch je správnym orgánom.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený v Poluvsí zo 7 poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Funkčné obdobie poslancov končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce. Určuje zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľuje najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontroluje hospodárenie s ním.

Schvaľuje rozpočet obce a jeho zmeny, kontroluje jeho čerpanie a schvaľuje záverečný účet obce, schvaľuje emisiu komunálnych dlhopisov, schvaľuje zmluvu uzavretú podľa § 20 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, rozhoduje o prijatí úveru alebo pôžičky, o prevzatí záruky za poskytnutie návratnej finančnej výpomoci zo štátneho rozpočtu; v rozsahu určenom zastupiteľstvom môže zmeny rozpočtu vykonávať starosta.

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje tiež územný plán obce alebo jej časti a koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Súčasnú **zariadenia verejnej správy a administratívy** reprezentuje obecný úrad a požiarna zbrojnica. V nižšie uvedených tabuľkách uvádzame oficiálne kontaktné miesta obce a príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Tab. 5: Oficiálne kontaktné miesta obce	
Webstránka	www.poluvsie.sk
Adresa	Obecný úrad, Poluvsie č.251, 972 16 Pravenec
E-mail	poluvsie@poluvsie.sk
Telefón	046 / 5442102
Fax	046 / 5441030

Tab. 6: Príslušnosť obyvateľov k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Nedožery – Brezany
Sídlo pracoviska daňového úradu	Prievidza
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Nitrianske Pravno
Sídlo Okresného súdu	Prievidza
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Prievidza
Sídlo pracoviska Spoločného obecného úradu Bojnice	Prievidza
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trenčín
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Prievidza
Sídlo Okresného úradu životného prostredia	Prievidza

1.3 ČLENSTVO OBCE V ORGANIZÁCIÁCH

Obec Poluvsie je v rámci širších väzieb členom nasledovných organizácií:

✓ Občianske združenie Hornonitrie

Obec je členom občianskeho združenia Hornonitrie od jeho vzniku v roku 1997. Záujmové územie združenia tvoria spoločne katastre deviatich členských obcí okresu Prievidza: Nitrianske Pravno, Nedožery-Brezany, Pravenec, Poruba, Kľačno, Tužina, Malinová, Chvojnica, Poluvsie. Cieľom tohto partnerstva je iniciovať rozvoj regiónu, pripravovať projekty, spolupracovať s inštitúciami a jednotlivcami vo viacerých oblastiach :

- rozvoj občianskeho života a spolkovej činnosti,
- ekológia,
- rozvoj vzdelávacích, kultúrnych a športových aktivít,
- ochrana historických a duchovných hodnôt,
- práca s deťmi a mládežou,
- publikačná činnosť,
- rozvoj turizmu, cestovného ruchu, podpora drobného podnikania a služieb.

Cieľom organizácie je v uvedených oblastiach pripravovať projektovú dokumentáciu, získavať finančné zdroje na realizáciu a naplnenie stanovených míľnikov. Členom OZ Hornonitrie sa môže stať každá fyzická osoba - jednotlivec, organizácie, podnikatelia.

✓ Občianske združenie ŽIAR

Verejno – súkromné partnerstvo vzniklo v roku 2007 ako výsledok medzisektorovej spolupráce dvoch samostatne pôsobiacich mikroregiónov: mikroregiónu Handlovskej doliny a OZ Hornonitrie. Historický vývoj a prírodný potenciál sa stali základom prirodzených sociálnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivými obcami, občanmi, podnikateľskými subjektmi a inštitúciami partnerstva. V súčasnom období má OZ Žiar 44 členov, z toho 17 obcí, 9 podnikateľských subjektov, jedno občianske združenie a 17 zástupcov občanov. Okrem zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektora oslovila myšlienka spoločného postupu pri rozvoji územia zástupcov VÚB banky a.s. a mesta Prievidza, s ktorými občianske združenie podpísalo Dohodu o spolupráci.

Miestna akčná skupina Žiar vypracovala v roku 2015 stratégiu CLLD pod názvom Stratégia rozvoja územia OZ Žiar, na základe ktorej sa uchádza o finančné prostriedky v rámci Programu rozvoja vidieka z fondov EÚ a štátneho rozpočtu SR na rozvoj územia OZ Žiar.

✓ Združenie obcí - regionálne vzdelávacie centrum samosprávy v Nitre

Združenie je vzdelávacou inštitúciou s právnou subjektivitou. Od svojho vzniku 1.12.1993 poskytuje pre samosprávu informačno-vzdelávací a poradenský servis. Riadnym členom sa môže stať každé mesto alebo obec v Slovenskej republike, v ktorom boli zvolené samosprávne orgány. Členstvo je založené v súlade so stanovami ZO - RVC Nitra na základe ročných členských poplatkov. Členskú základňu tvorilo v roku 2014 spolu s obcou Poluvsie 356 obcí a miest.

✓ **Združenie miest a obcí Hornej Nitry**

Združenie bolo založené dňa 29. 1. 1991 a oficiálne bolo zaregistrované v januári 1994 ako záujmové združenie právnických osôb. ZMOHN pracuje najmä ako poradenský orgán pre členskú základňu. Členmi združenia sú mestá a obce z okresu Prievidza, čo predstavuje 52 členov. Predsedom združenia je v súčasnosti Vojtech Čičmanec, starosta obce Kocúransy.

✓ **Združenie miest a obcí Slovenska**

ZMOS vzniklo na obhajobu spoločných záujmov všetkých združených sídiel. Všetky aktivity od roku 1990 smerujú k reforme verejnej správy, k financovaniu obcí a miest, k prijatiu nových alebo zachovaniu existujúcich kľúčových zákonov o územnej samospráve v podstatne nezmenenej podobe a k zachovaniu súčasného volebného systému. ZMOS má dobrovoľný charakter, jeho činnosť je hradená ťažiskovo z príspevkov členských obcí a miest.

✓ **Spoločný obecný úrad Bojnice**

Spoločný obecný úrad vznikol na základe zmluvy o jeho zriadení dňom 1. apríla 2003, v záujme kvalitného, racionálneho a efektívneho zabezpečenia výkonu prenesených úloh štátnej správy vo veciach podľa § 20a zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Spoločný obecný úrad je výkonným orgánom mesta Bojnice a obcí Cígeľ, Chvojnica, Kaniaňka, Kľačno, Kocúransy, Koš, Lazany, Malinová, Nedožery-Brezany, Nitrianske Pravno, Opatovce nad Nitrou, Poluvsie, Poruba, Pravenec, Sebedražie, Šútovce, Tužina. Sídlo úradu je v Prievidzi.

✓ **Skládka TKO Vyšehradné**

Skládka TKO Vyšehradné – Záujmové združenie obcí Nitrianske Pravno, Tužina, Pravenec, Kľačno, Malinová, Poluvsie a Chvojnica má sídlo v Nitrianskom Pravne. Predmetom činnosti združenia je najmä oblasť starostlivosti o životné prostredie - predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu.

1.4 HISTORICKÝ VÝVOJ

Najstaršie doklady k dejinnému daniu v Poluvsí potvrdzujú, že k vytvoreniu obce došlo obnovením staršej osady pri potoku Lubená už pravdepodobne v 14. storočí. **Prvá písomná zmienka o Poluvsí pochádza z roku 1358.** V počiatočnej fáze vzniku Poluvsie prináležalo k Prievidzi a správu vykonával dedičný richtár. Z hľadiska cirkevnej správy podobne ako Dubnica, Lazany, Poruba, Požega, Chvojnica a novo osídlené osady Nemecké Pravno, Tužina a Chvojnica aj Poluvsie patrilo k Bojnickej hradskej fare a po odčlenení Brezian v roku 1437 sa stalo súčasťou brezianskej farnosti. Patrónka farnosti v Brezanoch sv. Helena sa tak dostala na obecnú pečať z roku 1555.

V 15. storočí sa Poluvsie uvádza ako samostatný majetok bojnického panstva ako všetky lokality na pravom brehu rieky Nitry.

Obyvatelia Poluvsia, ktorých počet sa v roku 1675 uvádza iba 54 osôb, sa venovali poľnohospodárstvu a z remeselných činností sú zaznamenaní len mlynár a kováč.

Špecifickou povinnosťou Poluvsanov bol zber feniklových a borievkových semien, ktoré sa využívali v panskej kuchyni pri úprave mäsa. V čase urbárskej regulácie za Márie Terézie museli obyvatelia Poluvsia robotovať na panskom majeri pod zámkom, podieľať sa na spracovaní konopí a ľanu, ale i podieľať sa na výrube stromov a vykonávať povoznícke služby.

Koncom 19. storočia už počet obyvateľov presiahol dve stovky a v skladbe zamestnaných mužov sa uvádza 39 roľníkov, 15 čeladníkov, 8 nádenníkov a 4 remeselníci.

Zmeny od polovice 20. storočia pozitívne ovplyvnili vývoj tejto nevelkej lokality. Nová individuálna výstavba, zdokonalenie dopravných komunikácií i rozšírenie infraštruktúry priniesli nárast počtu obyvateľov, ktorí pracovali v blízkych priemyselných závodoch a v poľnohospodárstve. Rozsiahle spoločenské premeny v posledných decéniách 20. storočia a počiatkom tretieho milénia prispievajú k rozmachu obce a podieľajú sa na vytváraní jej celkového moderného rázu.

1.5 PRÍRODNÉ POMERY

Zemepisná charakteristika

Obec Poluvsie leží 8 km severne od okresného mesta Prievidza. Nachádza sa na pravom brehu rieky Nitry, na jej 15. km toku. S Poluvsím susedia na severozápade Malinová, na severe Nitrianske Pravno,

Obr.3 Obec Poluvsie

na severovýchode a východe Pravenec, na juhu Nedožery-Brezany a na juhozápade Lazany a vzdialenejšia Poruba. Poluvsie spolu so susednými obcami leží v Hornonitrianskej kotline. Preto ho takmer zo všetkých strán obklopujú pohoria a vrchy – na západe ide o Strážovské vrchy, konkrétne vrchy Boškovie laz a Magura, na severe zasahuje do kotliny Malá Fatra s jej skalou Kľak, na východe lemuje kotlinu pohorie Žiar s dobre viditeľnými vrchmi Vyšehrad a Misárske, na juhovýchode a juhu sa črtajú vrcholce Vtáčnika.

Poluvsie leží na treťohorných usadeninách, pokrytých štrkopieskami a sprašovými hlinami. V obci je nadmorská výška stredu 320m, v rôznych častiach kolíše medzi 310-315m. Vzhľadom na okolité obce Poluvsie leží na rovine. Zo všetkých svetových strán je obklopené poľami, väčšina katastra je odlesnená. Poluvsie je obcou s najmenšou výmerou pôdneho fondu v okrese (216 ha). Poľnohospodárska pôda zaberá 185 ha z celkovej výmery pôdneho fondu (čo je približne 86%), ostatok tvorí nepoľnohospodárska pôda, ktorá zahŕňa lesné pozemky, vodné plochy a územie pokryté výstavbou. Verejná zeleň sa rozkladá na ploche 0,1 ha. Poluvsie je aj tradičnou ovocinárskou oblasťou s dlhoročnou tradíciou pestovania jablák.

Vodstvo

Územím obce pretekajú 3 riečne toky. Nitra, prameniaca pod Klákom v Malej Fatre, menší potok Lubená – pritekajúci spod vrchu Zadný diel a Lihotský potok, ktorý pramení na hrebeni pohoria Žiar.

Najväčším a najvýznamnejším vodným tokom je **Nitra**. V Poluvsí má veľkosť malej rieky, smerom na juh sa zväčšuje a rozširuje. Nitra vteká do obce v severovýchodnej časti katastra, kde je už regulovaná a širokým korytom sa tiahne vedľa záhrad, kde sa stáča a naberá juhozápadný smer. Na krátkom úseku sa dostáva priamo do obce a pomedzi domy preteká až ku svojmu starému korytu, niekoľko sto metrov za obec, kde končia regulačné kamene. Regulácia toku bola ukončená v roku 1978, odvtedy sa vyskytujú len povodne minimálneho rozsahu najmä v prípade dlhodobých lejakov v horských oblastiach. V súčasnosti riečny porast nedokáže odolávať návalom veľkých vôd a zemina z brehov sa denuduje a odnáša.

Horský potok **Kravská** (zaužívaný názov **Lubená**) pramení medzi Chvojnicou a Tužinou a povedľa Pravenca priteká poľami až do Poluvsia. Do obce vstupuje v južnej až juhozápadnej časti, priamym korytom pretína obec a v jej južnej časti sa ako pravostranný prítok vlieva do Nitry. Na celom svojom toku si zachováva povahu horskej bystriny, ktorá sa však niekoľkokrát za desaťročie zmení na nebezpečný živel. Pôvodcom povodní nie je len samotný tok, ale aj voda stekajúca z lánov západne od obce. Počas výdatných zrážok steká dažďová voda svahom cez záhrady a obydlia občanov „zadnej“ ulice do Lubenej. Táto voda sa stáva pre obyvateľov potenciálnym nebezpečenstvom, napr. v r. 1996, kedy nevydržali ani regulačné kamene potoka. Zemina sa tým uvoľnila a dovtedy spevnené brehy sa začali zosúvať a vymývať, niekoľko lavíc na „zadnej“ ulici sa tiež zrútilo.

Lihotský potok priteká do obce cez Pravenec a v jej východnej časti tvorí ľavostranný prítok do Nitry. Tento potok nemá vzhľadom na svoju veľkosť väčší význam.

Stojaté vody v Poluvsí zastupuje len tunajší **močiar**. Počas roka má všestranné využitie: na rybárčenie, zimné športy (ako plocha pre ľadový hokej). Taktiež je významným biotopom s výskytom rôznych (aj vzácných) rastlinných druhov a žiab.

Živočíšstvo

Keďže je Poluvsie odlesnené a obklopujú ho polia jeho živočíšstvo je prevažne stepného charakteru. Pole poskytuje zvieratám obživu a útočisko a z toho dôvodu sú hlavne lány okolo Poluvsia častým miestom výskytu živočíchov – zo stavovcov to môžu byť zajace, lasice, diviaky. Lesné zvieratá v blízkosti obydli ako srnky, srnce, líšky, tiež nie sú výnimkou. Medzi škodcov na poliach patria myši, potkany a krty. Častým je i jež. Vo vodnom prostredí sa nachádzajú pstruhovité a kaprovité ryby. Poluvsie sa preto teší pomerne vysokej návštevnosti rybárov. Kedysi hojne zastúpený rak či úhor je už dnes skôr výnimkou. Rybárčeniu sa najlepšie darí v starom koryte rieky Nitry, kde je aj najbohatšia vodná flóra. Častými rybami sú malé jelšovky, lipne a jalce. Stojaté vody (močiar) majú zastúpenie najmä kaprovitých rýb, z obojživelníkov sú to žaby (i niektoré chránené druhy), ropuchy a mloky. Z plazov sa tu vyskytujú jašterice, zriedkavo vretenica a častejšie sa objavujú užovky.

Hmyz, vyskytujúci sa na tomto území je druhovo bohatý, podobne ako i v iných regiónoch Slovenska. Mravec, mucha, bystrušky, chrústy, vošky, hrobárik, lúčne koníky, kobylky, ovady, blchy, vši, osy, včely, čmele, sršne, motýle.

Vtáctvo je najmä počas leta veľmi pestré: drozd, sýkorka, ďateľ, bociany, kačice, lastovičky, belorítky, či nad dedinou dravce ako sokol, orol, kaňa, myšiak.

Rastlinstvo

Poluvsie leží na rovinatosti, smerom k Malinovej už pahorkovitom reliéfe na nive rieky Nitry v nadmorskej výške 320m n.m. Vplyvom ľudskej činnosti v minulých storočiach bolo jeho územie odlesnené a v súčasnosti na ňom prevažujú polia. Z toho vyplýva i zloženie rastlinstva: na poliach rastú najmä burinné rastliny, na medziach lúčne rastliny, z ktorých sú mnohé liečivé. Rieka Nitra je lemovaná typickým porastom lužného lesa tvoreného najmä vrbou, jelšou a topoľom. V podraze prevažujú liesky a ostružiny. Z bylín ide hlavne o popínavé rastliny.

Medzi poľami, smerom k Malinovej sa nachádza vlhká úvalina. Je v nej malé jazierko a mokrad'. Po svahoch tohto údolia rastú duby, pagaštany, agáty, hraby, buky, topole a borovice, rôzne kríky a lesné byliny.

Počasie a podnebie

V rámci Slovenska patrí Poluvsie do teplej klimatickej oblasti, konkrétne do zóny T2, čiže do druhého najteplejšieho klimatického regiónu. Priemerná ročná teplota sa udržiava na 8°C. Teplý vzduch zasahuje do Hornonitrianskej kotliny od juhu, kde mu v prechode nebráni žiadna prekážka, oblasť hornej Nitry je totiž predĺženým pokračovaním Podunajskej nížiny do oblúku Západných Karpát. Počet letných dní (teplota vystúpi nad 25°C) sa v tejto časti Slovenska pohybuje od 50 do 60, naopak, mrazových dní je tu oveľa viac, až 130.

Ročne spadne na hornej Nitre 700-800 mm zrážok, či už vo forme dažďa alebo snehu. Snehová pokrývka sa udrží 60 dní, jej výška je cca 30 cm. Podobne ako na celom Slovensku, tak i v prievadzskom regióne prevláda západné vzdušné prúdenie, preto je priemerná ročná vlhkosť vzduchu až 76%. Počas leta nad touto oblasťou vejdú vetry z juhu, v zime prevažne zo severu. Kotlina, v ktorej sa obec nachádza, je zo západu chránená oblúkom Strážovských vrchov. Nachádza sa teda v záveternej strane, preto je chránená pred najväčšími lejakmi a prietržami mračen. Z tohto dôvodu nie je vystavovaná ani častejším búrkam. Zrážky spadnuté v horách však negatívne vplyvajú na stav vodných tokov, ktoré obcou prechádzajú.

1.6 DOPRAVA

Dopravný systém

Obec Poluvsie leží 8 km severne od mesta Prievidza. Napojenie obce na nadradený komunikačný systém zabezpečuje cesta I. triedy č. I/64 Komárno – Nitra – Prievidza – Žilina. Cesta spája Ponitrie so severným Slovenskom, Turcom a horným Považím.

Dlhodobu sa plánuje výstavba preložky uvedenej cesty I. triedy – obchvat okresného mesta Prievidza a obcí severne od nej, až za Nitrianske Pravno. Výhľadová trasa obchvatu v kategórii C 11,5/80-60 je vyznačená aj v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja v znení aktuálnych zmien a doplnkov.

Paralelne s cestou I. triedy je vedená regionálna jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať s motorovou trakciou č. 144 Prievidza – Nitrianske Pravno. V súčasnosti sa využíva už len pre nákladnú dopravu.

Najbližšie letisko so štatútom medzinárodnej dopravy sa nachádza v okresnom meste Prievidza. V súčasnosti je využívané len ako malé športové letisko typu C pre nepravidelnú leteckú prepravu malými lietadlami. Letisko slúži prevažne na komerčné účely spojené s vyhladkovými letmi v okolí mesta, individuálnymi či tandemovými zoskokmi ap. Populárne sú i letecké dni, ktoré sú na letisku organizované každoročne. Cestná vzdialenosť medzi Poluvsím a najbližšími obcami je nasledovná:

- Poluvsie - Nitrianske Pravno: 3 km,
- Poluvsie - Pravenec: 0,8 km,
- Poluvsie - Nedožery-Brezany: 1,5 km.

Vzdialenosti od ostatných dôležitých miest uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Tab. 7: Vzdialenosť Poluvsia od vybraných miest			
	Vzdušná vzdialenosť	Cestná vzdialenosť	Časová vzdialenosť
Prievidza	8 km	9,4 km	12 min
Trenčín	47 km	73,5 km	73 min
Bratislava	138 km	192 km	136 min

Miestne komunikácie

Vlastníctvo komunikácií obcou začína vstupom do Poluvsia na moste ponad rieku Nitra. Hlavný komunikačný systém v obci tvorí vstupná cesta do obce spolu s troma ulicami situovanými cca kolmo na túto cestu. Ulice nie sú pomenované, z minulosti je zaužívané len ľudové označenie ulíc „predná“, „stredná“ a „zadná“ ulica. Obec Poluvsie je koncovou obcou, ktorej cestné komunikácie nie sú napojené na iné obce. Dopravná obslužnosť je zabezpečená len napojením na cestu I/64 cez vstup/východ z obce.

Obr. 5 „predná ulica“ pred MŠ

Miestne komunikácie v celkovej dĺžke cca 4 km sú vo vlastníctve obce s výnimkou krátkych úsekov, ktoré v rámci aktuálne platnej katastrálnej mapy nezachytávajú reálny stav ich umiestnenia. V budúcnosti je nevyhnutné situáciu upraviť a zaevidovať podľa skutočnosti na miestnom katastrálnom úrade.

Technický stav miestnych komunikácií nie je vyhovujúci v plnom rozsahu. Úprava ciest sa v minulosti

Obr. 4 Dopravný systém v okolí Poluvsia

zabezpečovala jednorázovo v kratších častiach na najviac poškodených úsekoch. V súčasnosti je najviac poškodená časť „prednej“ ulice smerom od kostola po rodinný dom č.52 a okolo parku v tejto oblasti. V roku 2015 sa začala aj rekonštrukcia vodovodu na „zadnej“ ulici od rodinného domu č.194 po most ponad rieku Lubená pri rodinnom dome č.214. Túto cestu bude nutné taktiež po zrealizovaní vodárenských opráv zrekonštruovať prostredníctvom polozenia nového živičného povrchu.

Technický stav **dopravného značenia** je taktiež na nízkej úrovni. Dopravným inšpektorátom bol schválený nový pasport. Po jeho schválení na pôde obecného zastupiteľstva dôjde v roku 2016 k výmene dopravného značenia v obci.

Chodníky v obci nie sú vybudované.

Cyklistická doprava

Samostatné cyklistické chodníky v k.ú. obce nie sú vybudované. Spojenie obce Poluvsie je možné s obcami Malinová či Lazany prostredníctvom neupravovaných lesných ciest. V zmysle ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja je navrhnutá regionálna cyklotrasa spájajúca obec Nitrianske Pravno s mestom Prievidza (s prepojením na Turčiansku cyklomagistralu) v oddelenom pruhu pozdĺž cesty I. triedy.

Prevádzkové plochy, parkoviská

V súčasnosti jediná väčšia odstavňá plocha v obci sa nachádza pred obecným úradom a kultúrnym domom s kapacitou do 15 vozidiel. V prípade konania väčších akcií v obci je využívaný po dohode s kompetentnými parkovací areál spoločnosti Slovaktual pred vstupom do obce z cesty I.triedy I/64. Menšie parkovisko chýba aj pred obchodom. V ostatných častiach obce sa na odstavovanie motorových vozidiel využívajú priamo miestne komunikácie či pozemky, spevnené plochy alebo garáže rodinných domov.

Autobusová a železničná doprava

Spojenie obyvateľov obce Poluvsie s inými obcami a mestami je okrem individuálnej dopravy možné prostredníctvom prímestskej autobusovej dopravy. Autobusová zastávka sa nachádza na ceste I.triedy I/64, na rázcestí. Prímestské linky zabezpečujú spojenie v oboch smeroch: Prievidza i Nitrianske Pravno:

- Prievidza – Nitrianske Pravno – Kľačno
- Prievidza – Chvojnica – Malinová
- Prievidza – Pravenec – Poruba
- Sebedražie – Prievidza – Tužina
- Martin – Slovenské Pravno – Prievidza
- Prievidza – Martin

V susednej obci Pravenec, v časti „kolónia“ sa nachádza pri ceste I.triedy I/64 autobusová zastávka pre niektoré spoje diaľkovej linky:

- Prievidza – Rajec – Žilina
- Žilina – Rajec – Prievidza – Bojnice

Prepravu na uvedených úsekoch zabezpečujú spoločnosti Slovenská autobusová doprava Prievidza a Slovenská autobusová doprava Žilina.

Slovenská autobusová doprava Prievidza tiež zabezpečuje špeciálny druh dopravy vo forme **školského autobusu**. Miestnych žiakov základnej školy v Nedožeroch-Brezanoch dopravuje denne ráno autobus priamo spred budovy kultúrneho domu v Poluvsí pred budovu základnej školy. Popoludní sa autobus tou istou trasou spred základnej školy v Brezanoch vracia pred kultúrny dom v Poluvsí.

Najbližšia možnosť využitia železničnej dopravy sa po zrušení trate č. 144 Prievidza – Nitrianske Pravno nachádza v 8 km vzdialenom meste Prievidza.

1.7 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická vybavenosť územia obce Poluvsie je na uspokojivej úrovni. Dokumentuje ju nasledovná tabuľka:

Tab. 8: Technická vybavenosť územia						
Plyn	Vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	Vykurovanie	Elektrická energia	Miestny rozhlas
áno	áno	nie	nie	TP, el., plyn	áno	áno
Telefónna ústredňa	Káblková TV	Pokrytie signálom	Internet	Skládka TKO	Separovaný zber	Kompostovisko
áno	nie	áno	nie	nie	áno	nie

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Všetky domácnosti v obci sú napojené na verejný vodovod, ktorý sa pripája na skupinový vodovod. Najstaršie časti vodovodu pochádzajú z roku 1966, kedy sa začalo s jeho výstavbou na „zadnej“ ulici. Vodovod vznikol predĺžením vodovodnej siete zo susedného Pravenca.

Zdroj pitnej vody sa nachádza v Polerieke. Vodovod v celkovej dĺžke cca 2 800 metrov je v správe Stredoslovenskej vodárenskej a prevádzkovej spoločnosti, a.s., Prievidza.

Vývoj spotreby pitnej vody v obci za roky 2001 – 2013 dokumentuje uvedená tabuľka č.9.

Tab. 9: Spotreba pitnej vody v obci (v tis.m ³)		
Rok	Spotreba pitnej vody spolu	Z toho pre domácnosti
2001	27	21
2002	24	19
2003	36	19
2004	27	22
2005	22	17
2006	27	21
2007	22	17
2008	24	18
2009	27	17
2010	21	18
2011	18	17
2012	18	17
2013	19	18

Obec do toho času nemá vybudovanú kanalizačnú sieť. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump a septikov rodinných domov, likvidované sú individuálne vlastními jednotlivých nehnuteľností. Absencia kanalizácie ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva.

Dažďová voda je odvádzaná prostredníctvom rigolov popri miestnych cestách.

Zásobovanie plynom

Obec je taktiež plne plynofikovaná. Prevádzkovateľom plynovodnej siete je Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Regulačná stanica plynu sa nachádza vedľa miestneho cintorína.

Obr. 6 Regulačná stanica plynu

Zásobovanie teplom

Súčasný stav zásobovania teplom a prípravou teplej úžitkovej vody (TÚV) je charakterizovaný ako decentralizovaný so spaľovaním plynu a tuhých palív (uhlie, drevo) v lokálnych spotrebičoch a kotloch na ústredné vykurovanie s prevažujúcou základňou na plyn. Objekty občianskej vybavenosti sú zásobované teplom z vlastných zdrojov tepla, najmä plynom alebo uhlím.

Obec podporuje aj využívanie netradičných zdrojov tepla ako sú tepelné čerpadlá, slnečná energia, biomasa a pod. Náklady na inštaláciu nových technológií, využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, sú na Slovensku stále dosť vysoké. Preto budeme realizovať plánované investície do OZE s prostredníctvom eurofondov a podpory štátu, napr. v rámci Programu rozvoja vidieka alebo Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 - 2020.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obr. 7 Transformátor

Poluvsie je plne elektrifikované, v parku pri kostole sa nachádza jedna trafostanica.

V súčasnosti sú všetky ulice pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Systém verejného osvetlenia sa musí postupne rekonštruovať s dôrazom na zníženie energetickej náročnosti osvetlenia.

Telefónna ústredňa pre obec sa nachádza priamo v obci. V minulosti bol pred miestnym pohostinstvom Žabka inštalovaný telefónny automat, v súčasnosti sa automat v obci nenachádza.

V obci je k dispozícii miestny rozhlas. Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne na konzolách. Celkovo je v obci rozmiestnených 47 ampliónov.

Pokrytie signálom a Internet

Na celom území obce je pokrytie všetkých mobilných operátorov v dostatočnej miere.

Občania majú v súčasnosti možnosť len individuálneho pripojenia na Internet. Optický kábel nie je inštalovaný. Na obojsmerný prístup k informáciám v smere občan - obec a opačne je zriadená okrem miestneho rozhlasu aj webová stránka obce www.poluvsie.sk. V súčasnosti prebieha jej výstavba a dopĺňanie.

Likvidácia odpadov

Obec zabezpečuje odvoz komunálneho odpadu na pravidelnej báze raz týždenne. Skládka komunálneho odpadu sa nachádza v obci Nitrianske Pravno, časť Vyšehradné. Vlastníkom Skládky TKO Vyšehradné je Záujmové združenie obcí Nitrianske Pravno, Tužina, Pravenec, Kľačno, Malinová, Poluvsie a Chvojnica, pričom obec Poluvsie sa podieľa na majetku združenia v rozsahu 6%. Predmetom činnosti združenia je najmä oblasť starostlivosti o životné prostredie - predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu.

Obec podporuje i separáciu odpadov. Zberné nádoby na sklo a šatstvo sa nachádzajú medzi budovou obchodu a obecného úradu. Zber ostatných surovín podľa druhu odpadu (papier, sklo, plast, drobné kovy) sa uskutočňuje s periodicitou každý jeden, resp. 2 mesiace podľa rozpisu zverejneného na výveske obecného úradu. Občania sú o zbere včas informovaní aj prostredníctvom miestneho rozhlasu a webovej stránky obce. Zber separovaného odpadu zabezpečuje súkromná spoločnosť.

Zber elektroodpadu je vykonávaný dvakrát ročne prostredníctvom súkromnej spoločnosti na zber bielej techniky a súkromnej spoločnosti zabezpečujúcej zber čiernej techniky.

Obyvatelia majú taktiež možnosť odvozu drobného stavebného odpadu bez obsahu škodlivín zadarmo na jednu osobu do 500 kg ročne každú prvú sobotu v mesiaci.

Obecné kompostovisko nie je v Poluvsí vybudované, väčšina domácností sa vzhľadom na charakter domovej zástavby v obci zbavuje biologického odpadu prostredníctvom vlastného domáceho kompostoviska.

1.8 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetky odvetvia hospodárstva majú okrem sociálno-ekonomického významu výrazne negatívny vplyv na stav životného prostredia v celom regióne. Ochrana životného prostredia sa v podmienkach Slovenskej republiky zabezpečuje prostredníctvom zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Zákon legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Zároveň vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Požiarna ochrana

V obci Poluvsie sa nachádza požiarne zbrojnice s primeraným vybavením. Je tu organizovaný dobrovoľný hasičský zbor. V uliciach obce, pokrytých verejným vodovodom, sú vybudované požiarne hydranty. Najbližšia profesionálna zásahová jednotka slúži v prípade požiaru v Prievidzi.

Ochrana pred povodňami

Hranicu katastrálneho územia Poluvsie tvorí z jednej časti rieka Nitra. Zadnou časťou obce preteká potok Lubená. Na oboch uvedených tokoch boli realizované opatrenia, ktoré zabránili dovtedajším povodňam a zapríčiňovali škody na majetku obce a jej obyvateľov. Najdôležitejším opatrením bolo rozšírenie koryta rieky Nitra a potoka Lubená na vybraných záťažových úsekoch. Medzi ďalšie preventívne opatrenia patrí napr. čistenie koryt. Aj napriek pravidelne realizovaným aktivitám dochádza občas k menším či väčším záplavám a škodám.

Divoké skládky komunálneho odpadu

V súčasnosti sa čierne skládky odpadu v obci nenachádzajú. Problém s nimi vyriešilo situovanie veľkých kontajnerov, pravidelný odvoz komunálneho odpadu na skládku mimo obce a zavedenie separovaného zberu (sklo, plasty, šatstvo, obuv a hračky, drobné kovy, elektroodpad). Obec má vypracovaný Program odpadového hospodárstva s platnosťou do r.2015 a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci.

Čistotu v obci pomáhajú udržiavať najmä zamestnanci obce v rámci verejno-prospešných prác. Občas zorganizujú brigády na očistenie životného prostredia v obci aj niektoré združenia v obci pôsobiace, najmä Klub žien, DHZ, či miestni členovia Rybárskeho spolku Horná Nitra.

Výfukové plyny, exhaláty a prašnosť

Obec má v tomto smere pomerne zlú zemepisnú polohu. Leží vedľa frekventovanej cesty a susedí s rôznymi prevádzkami zaoberajúcimi sa najmä spracovaním dreva. Okrem toho sa nachádza v okrese Prievidza, kde je približne 160 prevádzkovateľov veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Zdrojov znečistenia je tu celkovo 316 (čo je spomedzi okresov Trenčianskeho samosprávneho kraja takmer najviac), z toho 49 je považovaných za veľké zdroje znečistenia. Tento údaj niekoľkonásobne prevyšuje počet veľkých zdrojov znečistenia v ostatných okresoch TSK. V okrese sú situované veľké priemyselné firmy, ktoré sú významnými zástupcami palivovo-energetického a chemického priemyslu na Slovensku. Najvýraznejším zdrojom znečistenia ovzdušia v okolí je elektráreň Zemianske Kostoľany, ktorá je od obce Poluvsie vzdialená približne 23 km. Táto sa svojou prevádzkou podieľa na celkových emisiách tuhých znečisťujúcich látok v množstve 72%, oxidu siričitého 97%, oxidov dusíka 86% a oxidu uhoľnatého 15%. Druhým významným znečisťovateľom v okolí sú Novácke chemické závody (spoločnosť Fortischem), od obce Poluvsie vzdialené do 20 km, ktoré ovzdušie znečisťujú hlavne produkciou karbidového a vápenného prachu, chlóru, oxidu siričitého a uhoľnatého, vinylchloridu a ďalších látok. Podnik však realizoval a stále realizuje množstvo opatrení a ekologických stavieb, ktoré prispeli k vylúčeniu, resp. zmierneniu negatívnych dopadov na jednotlivé zložky životného prostredia. Z ďalších prevádzok, ktorých pôsobenie v regióne má negatívny dopad na kvalitu životného prostredia možno pomenovať Hornonitrianske bane, KRONOTIMBER SK, s.r.o., NAVI spol. s.r.o., Farma SPP Koš.

Obec však na rozdiel od väčšiny svojich susedov nie je situovaná popri ceste I. triedy I/64, ktorá je pomerne frekventovaná. Intenzita a hlučnosť dopravy nie sú rozhodujúcim faktorom ohrozenia obyvateľstva tak hlukom ako exhalátmi.

V roku 2001 a 2012 v okrese Prievidza boli emisie základných znečisťujúcich látok nasledovné:

Tab. 10: Porovnanie objemu znečisťujúcich látok v okrese Prievidza 2001 a 2012		
	2001	2012
Tuhé znečisťujúce látky	1750,1	560,0
Oxid siričitý	42202,0	33395,8
Oxidy dusíka	6143,2	3669,4
Oxid uhoľnatý	958,7	807,1
Amoniak	72	95,5

Napriek tomu, že dochádza k postupnému znižovaniu množstva emisií produkovaných v regióne, celkové množstvo emisií v tomto okrese stále prevyšuje množstvá produkované v ostatných okresoch TSK.

Za účelom zlepšenia kvality životného prostredia v regióne Prievidza bol v roku 2013 vypracovaný *Program na zlepšenie kvality ovzdušia v okrese Prievidza*, ktorý obsahuje viacero plánovaných opatrení, ktoré napomôžu súčasnej situácii a prispievajú k zvýšeniu ochrany životného prostredia v okrese.

Výrub porastov a drevín

Problém výrubu porastu a stromov sa týka najmä časti v okolí rieky Nitra. Zredukovaný tu bol porast jelší a vrb. Výrub bol tiež uskutočnený na Lubenej, na svahoch vedľa rieky Nitry a v západnej časti obce pri ihrisku. Tu boli vypílené stromy zväčša nahradené mladými sadenicami.

V prípadoch, kedy sú dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny je potrebné postupovať v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Informácie o začatých správnych konaniach v tejto oblasti, do ktorej patrí aj výrub porastov a drevín, zverejňuje obec aj na svojej web stránke.

Celkovo má obec dostatok zelene, ktorá do tohto prostredia prirodzene patrí, príp. je umelo vysadená: v dvoch parkoch na „prednej“ ulici, či v rámci novšej úpravy terénu v časti „Pustý Prieloh“ pri miestnom ihrisku. V prípade parkov ide predovšetkým o ihličnaté stromy a niektoré okrasné dreviny, v časti „Pustý Prieloh“ boli vysadené mladé sadenice rôznych druhov listnatých stromov.

Chránené územia

V obci Poluvsie sa nenachádzajú žiadne chránené územia alebo oblasti.

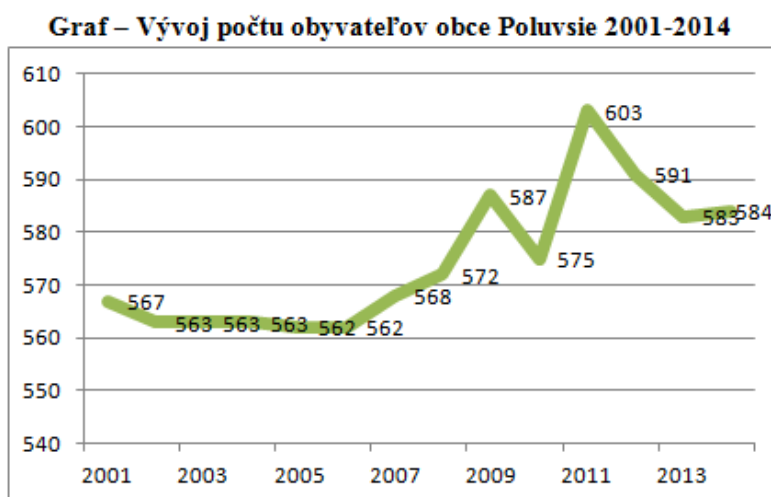

1.9 OBYVATEĽSTVO

Demografia

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie.

Počet obyvateľov v obci Poluvsie bol za sledované obdobie do roku 2008 uvedený v grafe pomerne na rovnakej úrovni. V ďalších rokoch sa už nevyvíjal rovnomerne. Populácia obce začala výraznejšie narastať a v roku 2009 dosiahol ukazovateľ hodnotu 587 obyvateľov. Nasledujúci rok 2010 počet obyvateľov opäť poklesol. V roku 2011 však dosiahol ich počet najvyššiu hodnotu počas celého sledovaného obdobia, až 603. Po tomto pozitívnom populačnom procese začal počet obyvateľov v obci postupne klesať. V roku 2014 malo Poluvsie 584 obyvateľov.

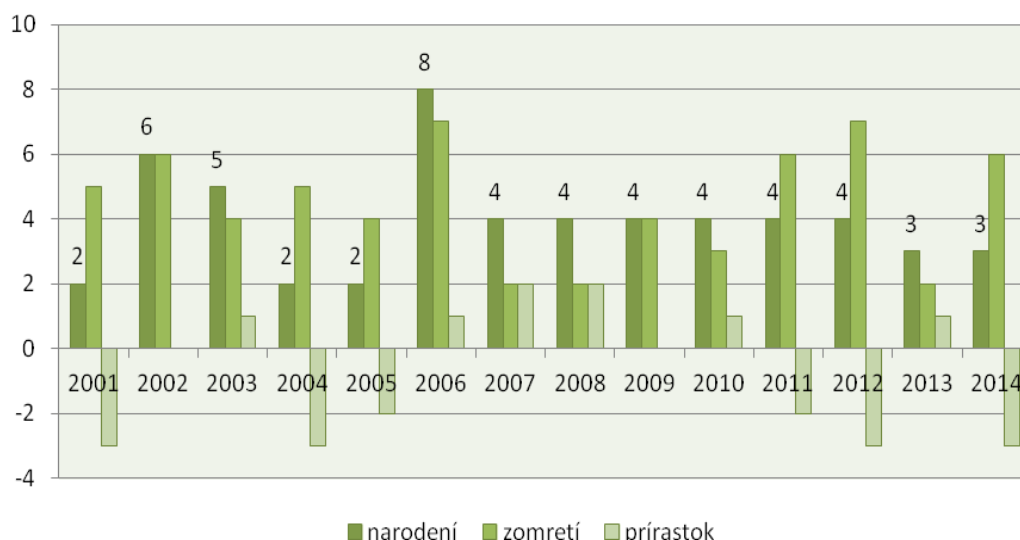
Pohyb obyvateľstva

- Prirodzený pohyb obyvateľstva

Prirodzený pohyb predstavuje rozdiel medzi narodenými a zomretými. Od roku 2006 až do roku 2010 prevažujú narodení nad zomretými, čiže sa jedná o prirodzený prírastok v obci, okrem roku 2009, kedy bol počet narodených rovný počtu zomretých. V roku 2006 je zaznamenaný najvyšší počet narodených, 8 osôb, ale aj zomretých, 7 osôb, takže celkový prírastok je nízky. Posledný rok 2014 nastal opäť prirodzený úbytok obyvateľov. Počet rokov, kedy bol v obci za sledované obdobie zaznamenaný prirodzený úbytok je rovný počtu rokov, kedy bol evidovaný prirodzený prírastok. V dvoch rokoch bol prirodzený prírastok rovný nule, a to v rokoch 2002 a 2009.

Graf – Vývoj počtu narodení, zomretí a zmena prirodzeného prírastku 2001 - 2014

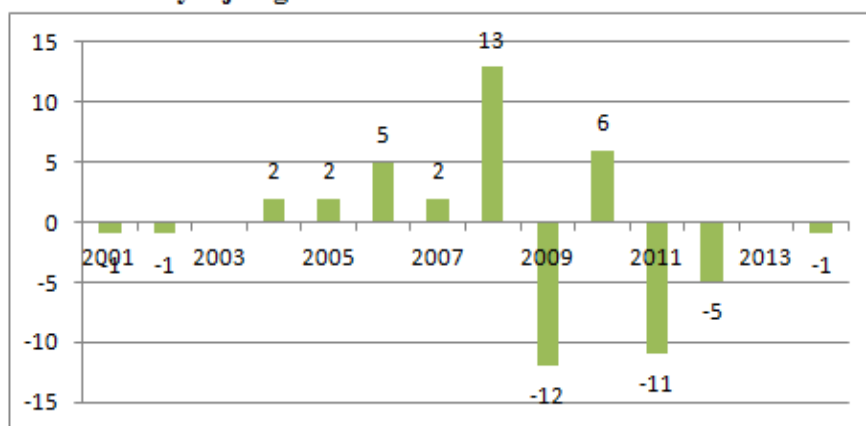
- Migračný pohyb obyvateľstva

Migračný pohyb je výsledkom rozdielu vystahovaných a prisťahovaných. Obec Poluvsie zaznamenala v prvých dvoch sledovaných rokoch, 2001 a 2002, migračný úbytok. V roku 2003 bol počet vystahovaných a prisťahovaných rovný. Od roku 2004 do roku 2008

bolo migračné saldo kladné. Najvyššia hodnota bola v roku 2008, kedy migračné saldo dosahovalo hodnotu 13. Následne v roku 2009 bola zaznamenaná najnižšia hodnota ukazovateľa za celé sledované

obdobie, -12 obyvateľov. Od roku 2011 až po rok 2014 už vykazovalo migračné saldo záporné hodnoty s výnimkou roku 2013, kedy dosahoval ukazovateľ nulovú hodnotu.

Graf – Vývoj migračného salda v obci v rokoch 2001-2014

- Celkový pohyb obyvateľstva

Z údajov prirodzeného prírastku a migračného salda možno určiť celkový prírastok. Obec Poluvsie zaznamenáva obdobia, kedy je v celkovom úbytku obyvateľstva s obdobiami, kedy je celkový prírastok v kladných hodnotách. Najvyšší celkový úbytok bol zaznamenaný v roku 2011, až – 13 obyvateľov.

Tab. 11: Vývoj celkového prírastku v obci Poluvsie 2001-2014								
rok	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2014
prirodený prírastok	-3	-3	1	2	1	-2	1	-3
migračné saldo	-1	0	2	2	-12	-11	0	-1
celkový prírastok	-4	-3	3	4	-11	-13	1	-4

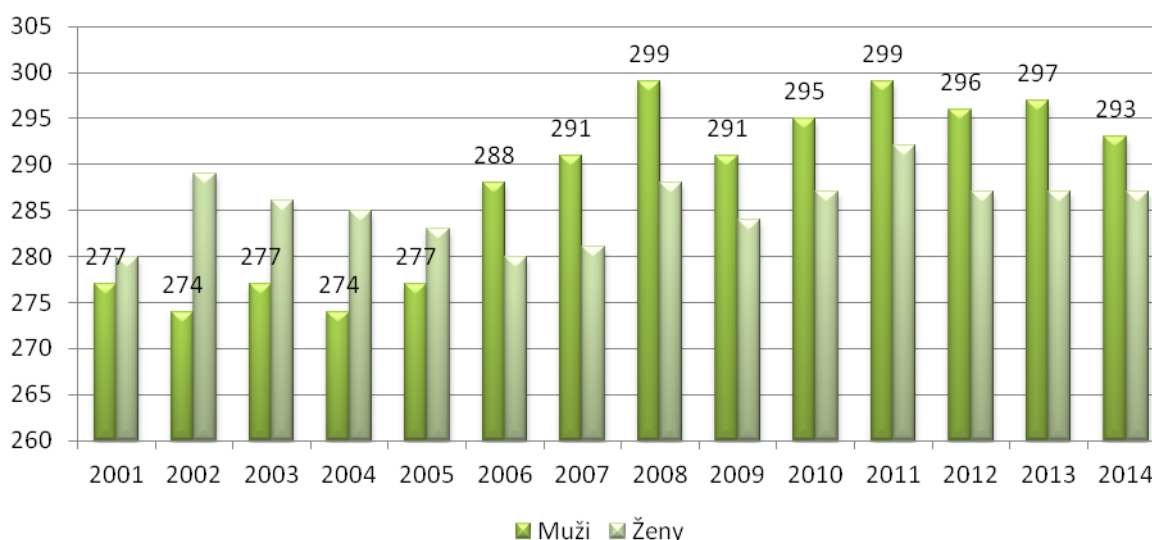
Štruktúra obyvateľstva

Keďže štruktúra obyvateľstva predstavuje jeden zo základných východiskových prameňov demografickej analýzy, je potrebné zamerať sa aj na vývoj v tejto oblasti. Štruktúru obyvateľstva budeme skúmať na základe vybraných charakteristík – pohlavia, veku, národnosti, náboženstva, vzdelania a ekonomickej aktivity.

- Na základe pohlavia

Pomer, resp. zastúpenie obyvateľov jednotlivých pohlaví sa v obci mení. V období rokov 2001 - 2005 prevládajú v populácii obce ženy. Nasledujúci rok 2006 sa tento pomer zmenil a od tohto roku až po rok 2014 prevládajú muži. Tento demografický jav je pomerne zriedkavý, nakoľko celkovo v rámci republiky prevládajú vždy ženy nad mužmi, v približnom pomere 51% : 49% v prospech žien. Tento fakt je spôsobený aj tým, že v obci Poluvsie sa rodí viac chlapcov ako dievčat. Táto skutočnosť pozitívne prispieva ku celkovému zlepšeniu zastúpenia jednotlivých pohlaví v populácii.

Graf – Vývoj počtu mužov a žien v obci Poluvsie v rokoch 2001 - 2014

- Na základe veku

Vekové zloženie obyvateľstva určuje potenciálny rozvoj daného územia. Väčší počet obyvateľov v produktívnom veku zaručuje pozitívnejší ekonomický vývoj. Vidiecke regióny sú príznačné starnutím populácie viac než ostatné a tento trend nie je možné zastaviť. Počet obyvateľov predproduktívneho a poproduktívneho veku neustále klesá. Tento trend je spojený s celkovým poklesom stavu obyvateľstva v obci a s poklesom

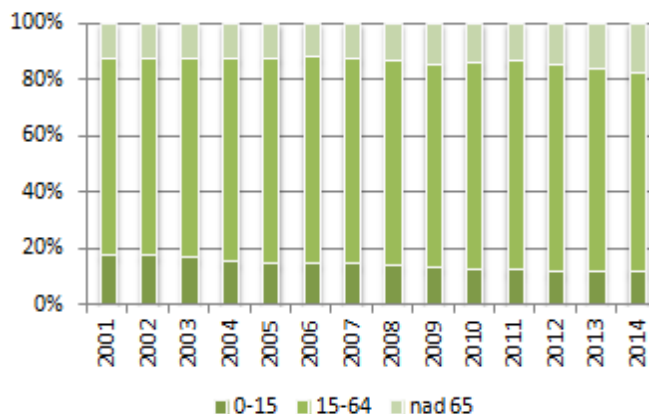

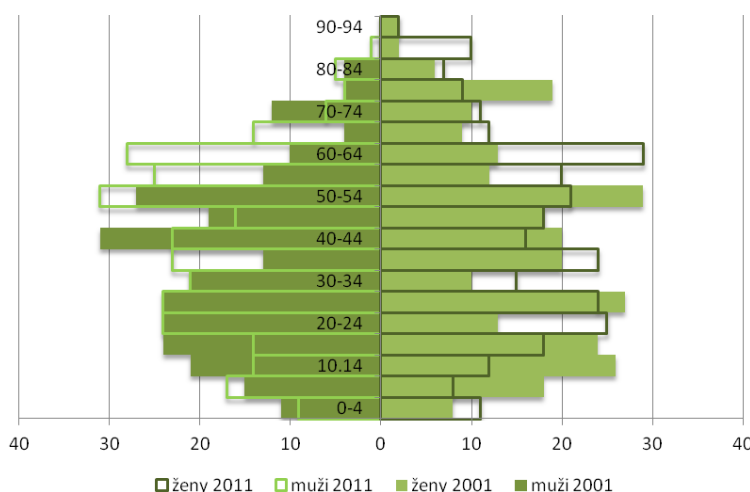
počtu novonarodených detí. V obci však nedochádza k výraznému nárastu skupiny osôb v poproduktívnom veku a počet obyvateľov v produktívnom veku klesá iba mierne.

Na vekovej pyramíde obce vidíme, že oproti roku 2001 sa v roku 2011 výrazne znížila základňa pyramídy, čo má za následok nižší počet obyvateľov v predproduktívnom veku.

Graf – Vývoj podielu vekových kategórií 2001-2014

Graf – Veková pyramída obce Poluvsie – porovnanie rokov 2001 a 2011

Tento fakt je spôsobený tým, že sa výrazne znížila pôrodnosť a prejavuje sa tzv. starnutie zdola.

Aj v tejto obci sa prejavuje starnutie obyvateľstva.

V priebehu rokov nám pribúdajú obyvatelia v poproduktívnom veku, najmä ženy.

- Na základe národnosti

Obec Poluvsie možno považovať z hľadiska národnostného zloženia za pomerne homogénnu. Prevláda tu obyvateľstvo slovenskej národnosti, až 96% obyvateľov. Druhou najpočetnejšou národnosťou je česká, ku ktorej sa v roku 2011 prihlásili 3 obyvatelia, čo predstavuje 0,5%. Medzi ďalšie národnosti, ktoré sú v obci zastúpené patrí moravská, poľská, či nemecká. Do skupiny ostatné je zaradený jeden obyvateľ obce. Pri zbere údajov sa nepodarilo u 16 ľudí zistiť príslušnosť k národnosti, čo tvorí 2,65% obyvateľstva obce.

Graf – Národnostná štruktúra obce Poluvsie 2011

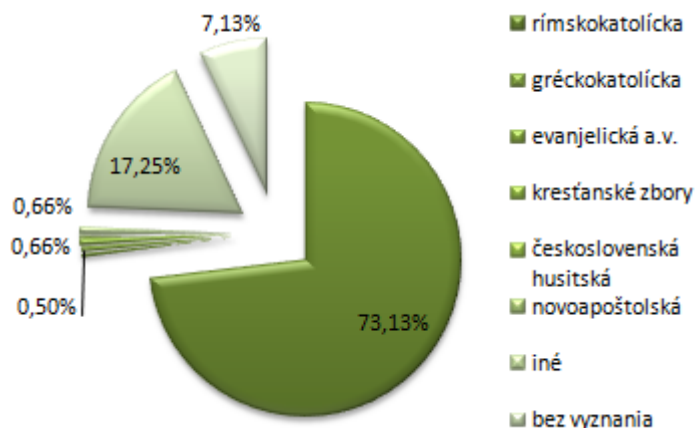

- Na základe náboženstva

Religiózná štruktúra obce bola spracovaná na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011. Obyvatelia obce sú prevažne rímskokatolíckeho vyznania, až 73%, čo predstavuje 441 obyvateľov. Okrem rímskokatolíckej cirkvi je v obci zastúpená aj Novoapoštolská, gréckokatolícka, evanjelická, československá husitská cirkev, či kresťanské zbory.

Obyvateľov bez vyznania je 104, čo predstavuje 17% a príslušnosť k náboženstvu sa pri sčítaní nepodarilo zistiť u 43 obyvateľov, čo je 7% zo všetkých opýtaných.

Graf – Religiózná štruktúra obce Poluvsie 2011

1.10 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

- Na základe vzdelania

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Poluvsia sa v závislosti od pohlavia výrazne nelíši, muži i ženy majú približne rovnaké percentuálne zastúpenie vo všetkých kategóriách vzdelanosti. Najviac zastúpené je v obci obyvateľstvo s najvyšším dosiahnutým vzdelaním úplným stredným odborným s maturitou, až 140 obyvateľov, čo predstavuje 23%. V produktívnom veku je zastúpené početne najmä stredné vzdelanie bez maturity. Vysokoškolské vzdelanie dosahuje nižší počet osôb, napriek tomu sa však tento počet neustále mierne zvyšuje.

Graf- Vzdelanostná štruktúra obce 2011

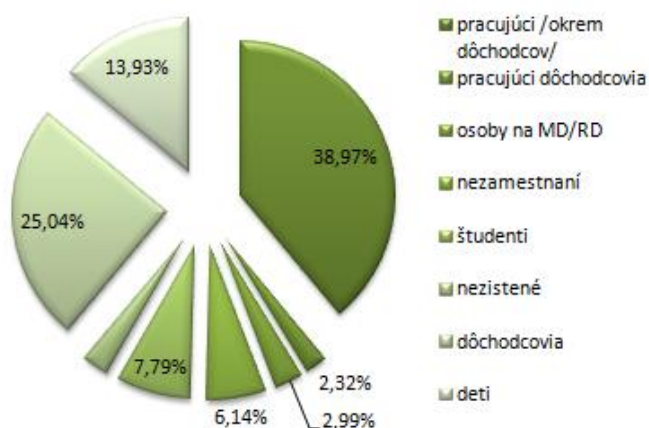

Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa nemal v čase sčítania v obci ukončený žiaden obyvateľ. So základným vzdelaním bolo v roku 2011 82 obyvateľov, 13,6%. Takáto vzdelanostná štruktúra obyvateľstva pozitívne vplýva na jej ďalší rozvoj a rast.

- Na základe ekonomickej aktivity

Graf – Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity 2011

Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 hovoria, že v obci bolo v tomto období viac ako 49% ekonomicky aktívnych osôb z celkového počtu obyvateľov. Z toho 38% je pracujúcich. Dôchodcovia predstavujú 25%, čo je 151 obyvateľov. Vysoký podiel predstavujú aj deti, až takmer 14%, čo je 84 detí.

Tab. 12: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti

Okres Prievidza vykazuje dlhodobo najvyššiu mieru nezamestnanosti v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja. Okres Prievidza mal v roku 2014 evidovanú nezamestnanosť 12,47% a trenčiansky kraj 9,56%. Obec Poluvsie zaznamenala v tom istom roku mieru evidovanej nezamestnanosti 7,71%, čo predstavuje 45 obyvateľov. Najnižšia miera evidovanej nezamestnanosti bola v roku 2007, iba 3,87%, čo bolo 22 obyvateľov. Naopak, najvyššia nezamestnanosť, bola evidovaná v roku 2001, 8,11%, čo je v porovnaní so slovenským priemerom stále na dobrej úrovni. Nízka nezamestnanosť má pozitívny vplyv na rozvoj obce aj do budúcnosti.

rok	miara nezamestnanosti
2001	8,11%
2003	6,93%
2005	6,41%
2007	3,87%
2009	6,13%
2011	6,30%
2013	7,89%
2014	7,71%

1.11 BÝVANIE

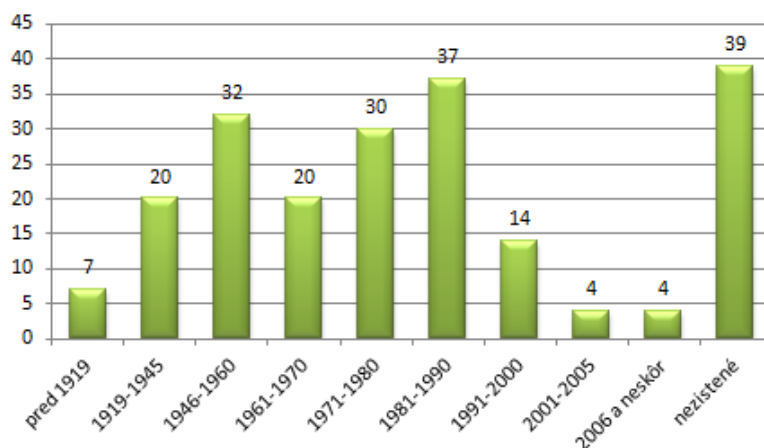
V obci Poluvsie obyvatelia obývajú predovšetkým rodinné domy. Na území obce sa nachádza len jeden bytový dom s piatimi bytovými jednotkami. Situovaný je na „strednej“ ulici.

Z pohľadu vlastníckej štruktúry sú obydlia v súkromnom vlastníctve.

Najstaršie stavby boli postavené koncom 19.storočia. Pre obytné domy z tohto obdobia je charakteristický podlhovastý tvar, zvyčajne v smere východ – západ, čo je spôsobené nakladaním obytných priestorov za seba. Tieto domy sú pomerne úzke. Zväčša ide o valbový typ strechy a samozrejmosťou je výstavba z nepálenej tehly. Klasický dom poľnohospodárov bol jednoposchodový.

Podľa grafu je zrejmé, že výstavba rodinných domov prežila svoj rozkvet v 50-tych rokoch 20.storočia najmä vďaka prílivu pracovníkov zamestnaných v susednom Pravenci. Ďalšia vlna výstavby prebehla v rokoch 1981-1990. Odvtedy výstavba rapídne klesala, až sa obmedzila len na pár postavených domov v niekoľkoročnom období. Najnižšia výstavba bola zaznamenaná v období rokov 2001-2005 a 2006-neskôr, kedy boli v obci postavené zhodne 4 domy.

Graf – Byty podľa obdobia ich výstavby

Podľa sčítania z roku 2011 sa v Poluvsí nachádza 176 obývaných bytov. Väčšina bytov je vybavená kúpeľnou, toaletou a tečúcou vodou.

Ďalšiu výstavbu obmedzuje najmä nedostatok pozemkov vhodných na túto činnosť a neusporiadané a zložité vlastnícke vzťahy v obci.

1.12 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Obec Poluvsie patrí medzi obce s malým počtom obyvateľov, čomu zodpovedá aj občianska vybavenosť. Dokumentuje ju nasledovná tabuľka:

Tab. 13: Občianska vybavenosť					
Obchod	Pošta	Kaplnka	Kostol	Cintorín	Dom smútku
áno	nie	nie	áno	áno	áno
Obecný úrad	Kultúrny dom	Požiarna zbrojnica	Knižnica	Materská škola	Ihrisko
áno	áno	áno	áno	áno	áno
Nemocnica	Zdravotné stredisko	Lekárň	Skládka TKO	Separovaný zber	Kompostovisko
Nie	nie	nie	nie	áno	nie

Obchod

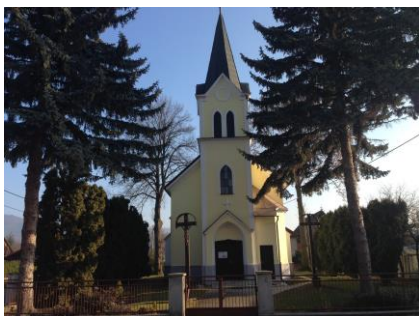
Pri vstupe do obce je po ľavej strane situovaný miestny obchod. Na výstavbe budovy sa začalo pracovať v roku 1970, o 2 roky neskôr bola výstavba dokončená. V súčasnosti maloobchod prevádzkuje spoločnosť COOP Jednota Slovensko, spotrebné družstvo, ktorá koncom roka 2015 zabezpečila rekonštrukciu budovy zameranú na zníženie energetickej náročnosti objektu vo forme zateplenia obvodového plášťa. Obyvateľom sú k dispozícii tiež pohostinské služby.

Pošta

Poštové služby sú zabezpečované poštovou prevádzkou Slovenskej pošty v obci Pravenec (PSČ 972 16). Pre odosielanie listových zásielok je na budove miestneho obchodu COOP Jednota pri obecnom úrade umiestnená poštová schránka. Doručovanie poštových zásielok v obci je v kompetencii spoločnosti Slovenská pošta, a.s.

Kostol

Obr. 8 Kostol

Na križovatke vstupnej cesty do obce a hlavnej (prednej) ulice je situovaný rímskokatolícky kostol. Pravdepodobne v roku 1888 bola na tomto mieste postavená kaplnka, ktorá však už v súčasnosti neexistuje. Výstavba kostola začala v roku 1934, ukončená bola v roku 1937, kedy bol kostol zároveň slávnostne vysvätený. Obec spadá pod farnosť Nedožery-Brezany.

Stavba bola niekoľkokrát rekonštruovaná (napr. v r.1978), v súčasnosti sa nachádza vo vyhovujúcom technickom stave.

Cintorín

V obci sa nachádza miestny cintorín pri vstupe do areálu poľnohospodárskeho družstva. Cintorín je využitý na cca 75%, malé kapacitné rezervy má medzi existujúcimi hrobovými miestami, voľný areál sa nachádza pred domom smútku. Odhadovaný počet voľných hrobových miest je pre potreby obce zatiaľ postačujúci. Akékoľvek väčšie investície sťažuje vlastníctvo pozemkov Slovenským pozemkovým fondom. V súčasnosti obec vyvíja snahu o ich delimitáciu. Cintorín spravuje súkromná spoločnosť Parte s.r.o.

Obr. 9 Cintorín a dom smútku

Dom smútku

Výstavba budovy v areáli miestneho cintorína prebiehala v rokoch 1970 – 1972. V súčasnosti je budova v uspokojivom technickom stave, jej vybavenie sa podľa finančných možností obce dopĺňa.

Obecný úrad

Obecný úrad je situovaný pri vstupe do obce, vedľa miestneho obchodu. Kancelárie zamestnancov sa nachádzajú na prvom poschodí. V rámci budovy nie je umožnený bezbariérový prístup, čo komplikuje situáciu miestnym obyvateľom najmä vyššieho veku.

Obr. 10 OcÚ a požiarna zbrojnica

Požiarna zbrojnica

Požiarna zbrojnica je súčasťou spoločnej budovy obecného úradu a kultúrneho domu. Zbrojnica je primerane materiálne vybavená, v roku 2015 pribudlo do jej inventára i nové hasičské vozidlo Iveco Daily. Využívaná je Dobrovoľným hasičským zborom obce Poluvsie.

Kultúrny dom

S výstavbou miestneho kultúrneho domu sa začalo v roku 1944. Pre neisté pomery bol však dokončený až v roku 1960. V rokoch 1973-1975 prebehla jeho rekonštrukcia, nakoľko k existujúcej budove boli pristavené kluby a požiarna zbrojnica. V súčasnosti priestory kultúrneho domu pre potreby obce a organizáciu podujatí nevyhovujú. Jednak ide o zlý technický stav budovy, v druhom rade budova

Obr. 11 Kultúrny dom nevyhovuje aj po priestorovej stránke. Kapacita kultúrneho domu je nedostatočná, nakoľko v obci existuje čulý kultúrny život podporovaný tak zo strany obce (obecná zabíjačka,...) ako i folklórnej skupiny Lubená (Pamätnica Jozefa Strečanského, Fašiangové slávnosti a pochovávanie basy, Vianočný program ap.), Dobrovoľného hasičského zboru obce (Silvestrovská zábava, výročie SNP) i miestneho Klubu žien (deň detí, Mikuláš, hodová zábava). Budova kapacitne nestačí tak pre divákov a účastníkov akcií ako i pre účinkujúcich, ktorí potrebujú primerané zázemie na vykonávanie svojich aktivít.

Knižnica

Existencia miestnej knižnice je doložená už z roku 1936, kedy spravovala 166 zväzkov kníh. V súčasnosti knižnica funguje v zadnej (západnej) časti kultúrneho domu a uchováva približne 2 600 publikácií. Počet aktívnych čitateľov sa dnes pohybuje okolo štyroch desiatok.

Obec na prevádzku knižnice zamestnáva 1 obyvateľku obce v rámci DoVP. Knižnica je otvorená raz týždenne podľa rozpisu zverejneného na jej vstupných dverách.

Materská škola

Budova materskej školy je situovaná na „prednej“ ulici v rámci obytnej zástavby. Budovať sa začala v roku 1980, v roku 1983 bola skolaudovaná a slávnostne otvorená. Ide o malotriednu školu s kapacitou 24 detí. V súčasnosti je, ako i v ostatných rokoch bola, takmer naplno využitá (viď tabuľka nižšie).

Tab. 14: Vývoj počtu detí v materskej škole												
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet detí	17	16	17	16	19	16	19	19	20	18	20	20

Zariadenie navštevujú deti z obce Poluvsie i z okolitých obcí, najmä obce Pravenec, časť kolónia, kde sa materská škola nenachádza. Obec na zabezpečenie prevádzky materskej školy zamestnáva 6 pracovníkov v nasledovnej štruktúre:

Zamestnanci MŠ:

- ✓ Riaditeľka/učiteľka
- ✓ Učiteľka
- ✓ Upratovačka
- ✓ Kurič

Zamestnanci školskej jedálne pri MŠ v Poluvsí:

- ✓ Vedúca školskej jedálne
- ✓ Kuchárka

Obr. 12 Materská škola

Budova materskej školy je v súčasnosti v zlom technickom stave. Aj napriek čiastkovej obnove vo forme výmeny drevených okien za plastové vykazuje budova veľké tepelné straty. Vnútorne priestory je potrebné taktiež zrekonštruovať.

Na predškolské vzdelanie nadväzuje základnoškolské, ktoré v našej obci nie je dostupné. Žiaci navštevujú základné školy v okolí, najmä v Nedožeroch-Brezanoch, v Lazanoch alebo v Kanianke, v Nitrianskom Pravne, príp. v okresnom meste Prievidza.

Najväčší počet miestnych detí pojme základná škola v Nedožeroch-Brezanoch, kam deti pravidelne ráno dopravuje školský autobus priamo pred budovu kultúrneho domu v Poluvsí. Popoludní sa autobus tou istou trasou pred ZŠ v Brezanoch vracia pred kultúrny dom v Poluvsí.

Na území obce sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie alebo iné sociálne zariadenie.

Najbližšie zariadenia, ktoré ponúkajú **zdravotnícke služby** sú:

- lekáreň Pravenec
- lekáreň Nedožery-Brezany
- lekáreň Nitrianske Pravno
- zdravotné stredisko Pravenec (praktický lekár, stomatológ, gynekológ)
- zdravotné stredisko Nedožery-Brezany
- zdravotné stredisko Nitrianske Pravno
- Uniklinika Prievidza
- Poliklinika Nováky
- nemocnica s poliklinikou Bojnice
- nemocnica s poliklinikou Handlová

Najbližšie zariadenia, ktoré ponúkajú **sociálne služby** sú:

- Zariadenie sociálnych služieb Nitrianske Pravno s kapacitou 210 osôb
- zariadenia sociálnej starostlivosti v Prievidzi a v Handlovej
- Detský domov Handlová

Zo sociálnych služieb obec zabezpečuje **opatrovateľskú službu**. V súčasnosti zamestnáva 1 opatrovateľku na plný pracovný úväzok. V dôsledku záujmu občanov vyvíja obec snahu o rozšírenie opatrovateľskej služby, pre nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily sa toto úsilie zatiaľ nepodarilo naplniť.

1.13 ŠPORT

Hlavný priestor na športové vyžitie v obci sa nachádza v časti „Pustý Prieloh“. **Futbalové ihrisko** je počas roka využívané na letné športy ako futbal, volejbal, baseball ap. Pravidelne sa tu konajú športové priateľské zápasy i detské hry pri príležitosti Medzinárodného dňa detí či výročia SNP.

V zimných mesiacoch je v obci využívaný na hru ľadového hokeja a korčuľovanie **močiar** situovaný za ihriskom. Ľadová plocha je udržiavaná len miestnymi aktívnymi obyvateľmi. Aktívnemu využívaniu plochy neprospieva tak stav vodnej hladiny, ktorá v posledných rokoch výrazne klesla, ako aj pomerne teplé či nestále počasie v zimných mesiacoch. V minulosti členovia DHZ Poluvsie za priaznivého počasia vytvorili provizórnu **ľadovú plochu v areáli miestnej materskej školy**.

Priľahlé priestory ihriska smerom k zastavanej časti obce boli v r.2014 upravené a pokryté prvkami zelene (trávnatá plocha, výsadba stromov). **Rekreačná plocha** sa tým rozšírila a vytvorila priestor pre ďalšie aktivity obce a jej obyvateľov.

Ihrisko ako i priľahlý rekreačný priestor sa rozprestiera na nehnuteľnostiach v majetku Slovenského pozemkového fondu. V súčasnosti prebieha na žiadosť obce Poluvsie delimitačné konanie. Po jeho kladnom ukončení bude možné investovať na týchto pozemkoch a v súčasnosti pomerne zanedbaný areál zatraktívniť a rozvinúť.

V areáli materskej školy sa nachádza **detské ihrisko** využívané najmä škôlkarmi. Ostatnej verejnosti je ihrisko prístupné len po prevádzkovej dobe materskej školy. Iné voľne dostupné detské ihrisko nie je v obci vybudované.

Obec bezplatným poskytnutím priestorov podporuje **pravidelné cvičenie** konajúce sa v kultúrnom dome. V obci sa pod vedením kvalifikovaných inštruktorov podľa záujmu precvičuje raz týždenne pilates, aerobik či zumba.

Miestna mládež a muži využívajú na posilňovanie priestory malej **klubovne** situovanej vo východnej časti budovy obecného úradu. **Posilňovňa** je vybavená strojmi darovanými občanmi obce. Klubovňa je tiež využívaná ako priestor pre stretávanie sa mládeže a ako kancelária Rybárskeho spolku Horná Nitra.

V poslednom období sa mládež a niektorí dospelí venujú hre **stolného tenisu**. Spopularizovaniu tohto športu dopomohla aj obec zakúpením dvoch hracích stolov a bezplatným poskytovaním priestorov pre túto aktivitu v sále kultúrneho domu.

Obr. 13 Park v severnej časti

Na rekreáciu obyvateľov obce môžu slúžiť aj dva malé **parky** rozprestierajúce sa na „prednej“ ulici, jeden v jej severnej, druhý v južnej časti. Oba boli v posledných rokoch upravené.

Obr. 14 Park v južnej časti

Skultivovala sa zeleň, vysadili sa okrasné dreviny a kvety, vybudovali sa prírodné chodníčky. Na oddych sa inštalovali lavičky, ktoré sa tešia obľube miestnych, najmä starších obyvateľov ako priestor pre interakciu s okolitým prostredím a ľuďmi.

V obci absentuje multifunkčné ihrisko, resp. iná asfaltová plocha s možnosťou využitia pre iné druhy športov, či zabezpečenie kvalitnej ľadovej plochy pre zimné športy.

Rovnako chýba aj zázemie kultúrneho domu pre potreby Folklórnej skupiny Lubená, Poluvskej muziky, Dobrovoľný hasičský zbor Poluvsie a hostí kultúrnych podujatí obce. Kapacita a priestorové možnosti miestneho kultúrneho domu sú pre dnešné pomery a rozmer akcií konaných v Poluvsí maximálne nevyhovujúce. Kultúrny a športový život v obci je na vysokej úrovni.

1.14 KULTÚRA

V Poluvsí pôsobia niekoľko záujmových združení, ktoré výrazne obohacujú život v obci.

Folklórna skupina Lubená

Folklórna skupina Lubená vznikla v obci Poluvsie v roku 1984 na podnet dlhoročného vedúceho Ing. Jozefa Strečanského, miestneho rodáka. Vedúcim skupiny je v súčasnosti Ing. Jozef Beňadik.

Lubená sa venuje zachovávaniu a prezentovaniu ľudových zvykov a tradícií svojej obce a farnosti. Je občianskym ZDRUŽENÍM pre výskum, ochranu, propagáciu a šírenie tradičnej a ĽUDOVEJ KULTÚRY na hornej Nitre (ZĽUK).

Obr. 15 FSk Lubená

Folklórny materiál čerpá z vlastných výskumov a zo zbierok Jozefa Strečanského, ktorý zozbieral piesne, tance a zvykoslovie z obcí Poluvsie, Pravenec a Nedožery – Brezany, patriacich do jednej farnosti. V súčasnosti má skupina viac ako 3 desiatky stálych členov, prevažne z obcí Poluvsie, Pravenec a Nitrianske Pravno. Folklórna skupina poníma 3 zložky: mužskú spevácku skupinu, ženskú spevácku skupinu a ľudovú hudbu. K jej činnosti okrem vystúpení v rámci celého Slovenska, na folklórnych festivaloch a súťažných prehliadkach, patria aj vlastné podujatia, ako sú napríklad výročia, celovečerné programy a podujatie na počesť zakladateľa skupiny – Pamätnica Jozefa Strečanského. Skupina obohacuje kultúrny život v obci aktivitami ako fašiangový sprievod, po ktorom podľa tradície nasleduje pochovávanie basy, počas Vianoc je to vianočný program v kultúrnom dome, sprievod Betlehemcov (koledovníkov) a pod. Skupina nahrala v rokoch 2002 a 2008 CD nosiče s názvami „V Poluskej dedine“ a „Či vás je veľa vo svete“.

Detský folklórny súbor Malá Lubená

Detský folklórny súbor Malá Lubená vznikol v roku 1991 a založil ho Jozef Strečanský. Súbor sa spočiatku prezentoval v rámci programových vystúpení FSk Lubená, no už v roku 1992 upútal svojim programom a jeho prevedením na okresnej prehliadke detských folklórnych súborov.

Obr. 16 DFS Malá Lubená

Prvým a úspešným bolo pásmo „Vynášanie Moreny“. DFS Malá Lubená sa od svojho vzniku aktívne zaradil do folklórneho diania v rámci svojho regiónu a pravidelne účinkuje na Hornonitrianskych folklórnych slávnostiach, Zimných slávnostiach Hornonitria, na ekumenickom festivale Dni kolied kresťanov Slovenska a iných kultúrnych podujatiach a folklórnych festivaloch v okrese i mimo neho.

S choreografiami „Pečenie chleba“ a „Jano, Jano, vezmi kosu“ postúpil na krajské súťaže. Dievčatá sa v roku 1998, 2000 a 2008 prespievali až na Celoštátnu prehliadku detských ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov spevákov a inštrumentalistov.

DFS Malá Lubená dnes zoskupuje viac ako 2 desiatky detí z Poluvsia, ale i okolitých obcí. V súčasnosti súbor pracuje pod vedením Mgr. Zuzany Strečanskej.

Poluvská muzika

Cimbalová muzika z Poluvsia začala pracovať v roku 2000. Spočiatku pôsobila ako trojčlenná ľudová hudba v zložení husle, viola, kontrabas popri Folklórnej skupine Lubená bez vlastného názvu. Spolu s Lubenou sa zúčastnila mnohých folklórnych festivalov a vystúpení doma, aj za hranicami Slovenska. Ľudová hudba neskôr doplnila zastúpenie hudobných nástrojov o cimbal. Skupina interpretuje piesne zo všetkých regiónov Slovenska. Pravidelne hráva na rôznych verejných a súkromných oslavách a podujatiach. V roku 2015 vydala CD nosič s výberom ľudových piesní z rudnianskej doliny pod názvom „Hybaj Janko domov“. Predtým sa podieľala na tvorbe CD FSK Lubená a CD Magdalény Vaňovej „Piesne z Hornej Nitry“.

V súčasnej dobe pracuje zoskupenie v štvorčlennom zložení (z toho 3 pochádzajú z obce Poluvsie) pod názvom Poluvská muzika.

Dobrovoľný hasičský zbor Poluvsie

Dobrovoľný hasičský zbor vznikol v obci Poluvsie už v roku 1924. V súčasnosti združuje 40 členov. Popri mužskej zložke sa v roku 2014 vytvorila aj jednotka DHZ žien. DHZ sa zúčastňuje rôznych súťaží a aktivít. V rámci obce Poluvsie organizuje viacero podujatí: oslavy výročia SNP, Silvestrovskú zábavu a podieľa sa na organizácii ďalších akcií obce alebo ďalších záujmových združení v nej pôsobiacich, napr. deň detí, výročné programy FSK Lubená a Poluvskej muziky ap.

Obr.17 Logo DHZ Poluvsie

Klub žien

Po roku 1989 zanikli v Poluvsí všetky spoločenské organizácie a spoločensko-kultúrny život obce ustal. V marci 2000 sa naplnila snaha a potreba žien stretávať sa a organizovať rôzne podujatia. Klub žien v Poluvsí organizuje viacero podujatí a aktivít, najmä spoločenského charakteru ako napr. hodová zábava, oslavy MDD, MDŽ, deň matiek, stretnutie s Mikulášom ap. Klub tiež

realizuje príležitostné výstavy a workshopy (napr. pri príležitosti víťania jari) a brigády na skrášlenie životného prostredia v obci. V súčasnosti združuje takmer 5 desiatok členiek z obce Poluvsie. Pracuje pod vedením Zdenky Janovcovej.

Obr. 18 Klub žien v Poluvsí

1.15 HOSPODÁRSTVO

Poľnohospodárska výroba

V Poluvsí z historického hľadiska dominovalo poľnohospodárstvo, ktoré vyplývalo z dobrých klimatických podmienok tejto oblasti. V dnešnej dobe patrí obec z globálneho hľadiska do výrobného typu repársko-jačmenného. Klimatická oblasť má taktiež výrazný pozitívny vplyv na rozvoj ovocinárstva, najrozšírenejším pestovaným druhom ovocia je jablň. V súčasnosti môžeme za poľnohospodárstvo považovať už len súkromné pestovanie plodín v záhradách a na poliach.

Živočíšna výroba

Dlhú tradíciu v obci má chov domácich zvierat, najmä hydiny. Výborné podmienky pre jej rozvoj v obci potvrdzovala i existencia hydinárskej farmy v južnom katastri obce, ktorá v predchádzajúcich rokoch zanikla. Chov hovädzieho dobytku je dobre rozvinutý v severnej časti obce, kde má popri chove ošípaných dominantnú funkciu. Majetky boli založené v roku 1959, ich vzniku však predchádzalo vytvorenie jednotného roľníckeho družstva. V okolí komplexu sa rozkladá pomerne veľká plocha pasienkov, ktoré sa rozprestierajú od kraja dediny až po lány pri Nitrianskom Pravne. Podnik v súčasnosti nesie názov VJARSPOL, s.r.o. – Nitrianske Pravno.

Ostatná výroba a služby

V obci pôsobí viacero podnikateľských subjektov. Vzhľadom na veľkosť a polohu obce sa v súčasnosti jedná len o malých podnikateľov a živnostníkov venujúcich sa rôznym činnostiam. Ku koncu roka 2014 bolo so sídlom v obci evidovaných **41 organizácií**. Najväčším zamestnávateľom je Obec Poluvsie, ktorá v súčasnosti zamestnáva v rámci trvalého pracovného pomeru 9 osôb. Ide o 4 zamestnancov obecného úradu, 3 zamestnancov materskej školy a 2 zamestnancov jedálne pri MŠ. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Ďalej je so sídlom v obci evidovaných 6 združení:

- ✓ ZLUK – ZDRUŽENIE pre výskum, ochranu, propagáciu a šírenie tradičnej a ĽUDOVEJ KULTÚRY na hornej Nitre
- ✓ Spoločenstvo vlastníkov bytov Poluvsie č.99
- ✓ Yacht Club „Sail La Vie“
- ✓ Rybársky spolok Horná Nitra
- ✓ Poluvská muzika
- ✓ Dobrovoľný hasičský zbor Poluvsie

3 spoločnosti s ručením obmedzeným:

- ✓ A4 economy s.r.o. (chov vybraných druhov zvierat)
- ✓ ODEO s.r.o. (kúpa tovaru na účely jeho predaja)
- ✓ ITALVELLUTI SK, s.r.o. (kúpa tovaru za účelom jeho predaja)

1 podnik zahraničnej osoby (organizačná zložka podniku zahraničnej osoby):

- ✓ Tetiana Linkevych (kúpa tovaru na účely jeho predaja)

Vývoj počtu právnických osôb za posledných 11 rokov (viď tab. 15) dokazuje postupný nárast počtu registrovaných subjektov. Ide však len o malé organizácie, zväčša záujmové, neziskové združenia, ktoré výraznejšie neprispievajú k rastu zamestnanosti. Štatisticky spadajú do kategórie 0-4 zamestnancov (okrem Obce Poluvsie).

Tab. 15: Vývoj počtu právnických osôb v Poluvsí											
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	5	4	5	5	6	6	7	8	8	10	10

Najväčšiu podnikateľskú základňu obce tvorí 31 fyzických osôb – podnikateľov, z toho 28 živnostníkov a 3 slobodné povolania, napr.:

- ✓ Viliam Perniš DOMBYT (výroba kuchynského nábytku)
- ✓ Eva Filkornová AGENTÚRA EVITA (reklamná agentúra)
- ✓ Daniela Haruštiaková (masérské služby)
- ✓ Andrej Leitman (klampiarstvo)
- ✓ Ján Drábik JD Servis (oprava strojov)
- ✓ Bc. Jakub Šaray (výroba hudobných nástrojov)

Vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov v Poluvsí na rozdiel od vývoja počtu právnických osôb vykazuje za posledné roky klesajúci trend (viď tabuľka nižšie). Z maximálnej hodnoty 43 registrovaných subjektov v roku 2011 sa znížil počet FO-podnikateľov v obci koncom roka 2014 o 12, na celkovú hodnotu 31. Najčastejším hlavným predmetom podnikania je maloobchod.

Tab. 16: Vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov v Poluvsí											
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	28	29	32	33	34	37	40	43	38	34	31

V obci sa nachádza jedno *pohostinstvo* s názvom Žabka.

Funkciu zásobovania obce základným spotrebným tovarom plní jeden *obchod*. Ide o prevádzku COOP Jednota Slovensko hierarchicky spadajúcu pod mesto Prievidza.

Väčšina obyvateľov obce dochádza za prácou do okolitých obcí a miest, predovšetkým do susednej obce Pravenec (Slovaktual, ILJIN SLOVAKIA, s.r.o.) a mesta Prievidza vzdialeného cca 8 km. Väčšie investície, ktoré v skorej budúcnosti prispejú k tvorbe pracovných miest sa sústreďujú práve v okresnom meste Prievidza (UNIPHARMA – I. slovenská lekárnická akciová spoločnosť, RUBIG, Brose).

Cestovný ruch

V samotnej obci Poluvsie sa nachádza len **1 kultúrno-historická pamiatka**, ktorou je **ľudový dom**. Ide o murovanú stavbu v súkromnom vlastníctve nachádzajúcu sa na „prednej“ ulici s popisným číslom 86. V ústrednom zozname pamiatkového fondu Pamiatkového úradu SR je evidovaná pod číslom 307-1759/0.

Medzi ďalšie zaujímavosti patrí **pamätník** desiatim občanom, ktorí zahynuli počas bombového útoku na obec, v marci 1945. Spoločný hrob obetí bombardovania sa nachádza na cintoríne v Poluvsí.

Obr. 19 Ľudový dom

Z pohľadu cirkevných pamiatok je najvýznamnejší **kostol** zasvätený Panne Márii, spadajúci pod farnosť Nedožery-Brezany.

Obec Poluvsie má výhodnú východiskovú polohu k existujúcim a potenciálnym centráram cestovného ruchu. Na základe regionalizácie podľa MDVRR SR sa územie obce zaraďuje do Hornonitrianskeho regiónu cestovného ruchu. Tento región poskytuje možnosti turistiky, športu, rekreácie i relaxácie. V okrese Prievidza sú vyhlásené 3 pamiatkové zóny – v Bojniciach, Nitrianskom Pravne a v Lazanoch.

Najvýznamnejším centrom cestovného ruchu je mesto **Bojnice**, ktoré ponúka široké spektrum možností – kultúrne pamiatky (zámok), kúpeľný cestovný ruch, kúpalisko, zoologická záhrada, prepoštská jaskyňa.

V **Prievidzi** prevádzkuje Slovenský národný aeroklub športové letisko, k dispozícii je i minigolfový areál či plážové kúpalisko.

V blízkom okolí sa nachádzajú niektoré historické pamiatky. V neďalekom **Nitrianskom Pravne** upúta renesančné štvorcové námestie s typickou meštianskou zástavbou. V strede námestia sa nachádza radnica zo 17. storočia.

Pred kostolom v obci **Kľačno** sa nachádza národná kultúrna pamiatka výtvarného charakteru - Mariánsky stĺp - kamenný neskorobarokový z roku 1794.

Archeologickou lokalitou od roku 1970 je **Hradisko výšinné (Vyšehrad)** - týči sa 829 m nad obcou Nitrianske Pravno. Dokumentuje osídlenie hradiska v dobe železnej až laténskej. Vyšehrad bol oddávna predovšetkým strategicky významnou pevnosťou na rozhraní Turca a Ponitria. Jeho prvoradou úlohou bola kontrola významnej diaľkovej cesty tzv. Jantárovej, z Poľska cez Turiec do Nitry a ďalej na juh.

Územie mikroregiónu ponúka tiež možnosti pre náročných, ale aj tých menej zdatných **turistov**. Centrálnu časť územia tvorí Hornonitrianska kotlina, do ktorej zasahuje pohorie Žiar s najvyšším vrchom Vyšehrad (821m), Strážovské vrchy s vrchom Malá Magura (1146m) a Lúčanská Malá Fatra s najvyšším vrchom Kľak (1352m). Okrem pešej turistiky je možné sledovať krásy územia zo sedla horského, krosového a trekového **bicykla** alebo z **konského sedla**.

V prípade vhodného zimného počasia sú na území mikroregiónu v prevádzke tri **lyžiarske strediská**. Sú nimi stredisko Fačkovské sedlo - Kľak (4 vleky s prepravnou kapacitou 1600 osôb za hodinu), lyžiarske stredisko Poruba (3 vleky s prepravnou kapacitou 1200 osôb za hodinu), lyžiarske stredisko SKI Kľačno (dva vleky, dĺžka zjazdoviek 1,1 km). Okrem toho územie ponúka bohaté možnosti na bežecké lyžovanie.

Možno konštatovať, že vzhľadom na polohu obce v blízkosti Prievidze a Bojníc má Poluvsie značný potenciál rozvoja rôznych foriem vidieckej turistiky a agroturistiky. Tento potenciál zatiaľ nie je využitý.

1.16 ROZPOČET A FINANČNÉ HOSPODÁRENIE

V súlade s § 9 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v platnom znení a § 4 Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, je rozpočet obce základom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcie obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Rozpočet musí zabezpečovať súlad príjmov a výdavkov, zodpovedné a zodpovedajúce nakladanie s verejnými prostriedkami. Stanovená štruktúra príjmov a výdavkov vytvára podmienky pre získavanie príjmov a používanie prostriedkov v súlade so zákonom.

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj viacerými spôsobmi:

- ✓ finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu,
- ✓ majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,
- ✓ získavaním finančných zdrojov z grantov, z fondov Európskej únie, zo štátneho rozpočtu a sponzorských príspevkov
- ✓ vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci, budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných, ekonomických a iných nástrojov,
- ✓ koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity podnikateľských subjektov.

Ako vidieť z nižšie uvedenej tabuľky, v posledných rokoch neustále stúpa hodnota **majetku** obce, čo svedčí o postupnom rozvoji jej územia.

Tab. 17: Stav majetku obce					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
hodnota majetku v eur	313 208	312 498	313 433	323 610	376 200

Štruktúru **príjmov** obce tvoria: daňové príjmy a nedaňové príjmy. Medzi nedaňové príjmy sa radia dotácie a minimálny príjem obce plyní aj z využívania obecného majetku (napr. prenájom kultúrneho domu). Stále príjmy rozpočtu obce zabezpečujú predovšetkým daňové príjmy, a to podielové i miestne (vrátane poplatkov). Ich štruktúru v rokoch 2011 – 2014 uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Tab. 18: Štruktúra daňových príjmov obce v rokoch 2011 – 2014 (v EUR)				
	2011	2012	2013	2014
prevod podielu dane z príjmov fyzických osôb	111 444,79	114 547,67	113 560,16	125 020,84
podiel na dani z nehnut. - z pozemkov	3 871,89	3 433,11	3 377,59	3 420,47
podiel na dani z nehnut. - zo stavieb	3 654,39	3 665,31	3 490,19	3 742,44
podiel na dani z nehnut. - z bytov a NP	38,20	33,40	29,40	47,-
daň za psa	651,-	322,-	595,-	616,-
daň za užívanie verejného priestranstva				
podiel na poplatku za komunálny odpad	10 645,90	9 939,08	10 032,24	10 047,-
daňové príjmy spolu	130 306,17	131 940,57	131 084,58	142 893,75

Výdavková časť rozpočtu obce charakterizuje prístupy obecnej samosprávy k napĺňaniu samosprávnych kompetencií, a to pri dodržiavaní dvoch základných princípov:

1. racionálnosť v nakladaní s finančnými prostriedkami,
2. preferovanie rozvojových potrieb obce.

Výdavky rozpočtu obce predstavujú výdavky kapitálového rozpočtu a bežného rozpočtu.

Výdavky bežného rozpočtu predstavujú väčšiu časť výdavkov obce. Zabezpečujú plnenie funkcií obecnej samosprávy. Výrazný vplyv na zvyšovanie výdavkov bežného rozpočtu má rast cien energií, telekomunikačných a poštových služieb, kancelárskych potrieb a materiálu.

Rozpočet obce na roky 2014 a 2015 uvádzame v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 19: Rozpočet obce 2014 v €					
	schválený rozpočet	rozpočet po zmenách		schválený rozpočet	rozpočet po zmenách
príjmy celkom	183 300,-	216 487,-	výdavky celkom	183 300,-	216 487,-
bežné príjmy	141 800,-	166 407,-	bežné výdavky	141 800,-	162 161,-
kapitálové príjmy	0,-	2 484,-	kapitálové výdavky	41 500,-	54 326,-
príjmové fin. operácie	41 500,-	47 596,-	výdavkové fin. operácie	0,-	0,-

Tab. 20: Rozpočet obce 2015 v €					
	schválený rozpočet	rozpočet po zmenách		schválený rozpočet	rozpočet po zmenách
príjmy celkom	158 760,-	169 355,-	výdavky celkom	158 760,-	169 355,-
bežné príjmy	155 760,-	159 120,-	bežné výdavky	155 760,-	166 355,-
kapitálové príjmy	0,-	7 235,-	kapitálové výdavky	3 000,-	3 000,-
príjmové fin. operácie	3 000,-	3000,-	výdavkové fin.operácie	0,-	0,-

Obec Poluvsie vykazuje pri hospodárení uspokojivý vývoj. Jej hospodárenie možno považovať za pozitívne, s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií ako aj pre zabezpečenie finančných prostriedkov na splácanie návratných zdrojov financovania. Obec má dobrú platobnú schopnosť a je finančne úplne stabilná.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli v posledných rokoch použité na uskutočnenie investícií uvedených v nasledovnej tabuľke.

Tab. 21: Analýza realizovaných opatrení			
	Rok	Rozpočet (eur)	Zdroje
výmena okien v Materskej škole	2014	8 000,00	Dotácia MF SR
rekonštrukcia sociálnych zariadení v budove Kultúrneho domu	2015	7 000,00	Dotácia MF SR
revitalizácia oddychovej zóny v centre obce	2013	5 000,00	MŽP-POD
ochrana charakteristického vzhľadu a revitalizácia časti Pustý prieloh	2014	4 750,00	MŽP-POD
zlepšenie materiálo-technického zabezpečenia DHZ	2014	4 500,00	Dotácia MV SR
30. výročie založenia FSK Lubená	2014	1 500,00	Dotácia MK SR
Pamätnica J. Strečanského – spomienkové podujatie	2015	600,00	Dotácia MK SR
rekonštrukcia miestnych komunikácií	2014	30 950,76	Vlastné zdroje
vybavenie kuchyne kultúrneho domu	2015	1 534,68	Vlastné zdroje

Obec Poluvsie sa snaží na realizáciu rozvojových aktivít využívať nenávratné zdroje zo štátneho rozpočtu. Projekty boli realizované najmä prostredníctvom dotácií Ministerstva financií, Ministerstva životného prostredia a Ministerstva kultúry SR. Vzhľadom na fakt, že Poluvsie je malou obcou s nízkym rozpočtom, javí sa táto forma financovania aktivít ako najvhodnejšia. Do úvahy tiež prichádza využitie zdrojov zo štrukturálnych fondov EÚ, ktoré sa však v minulom období obci nepodarilo získať. Z rozpočtu obce bola v poslednom čase realizovaná len jedna veľká investícia, a to rekonštrukcia miestnej komunikácie na „zadnej“ ulici, ktorá nadväzovala na opravu vodovodu Stredoslovenskou vodárenskou a prevádzkovou spoločnosťou. Ostatné investície z vlastných zdrojov obce boli menšieho finančného rozsahu.

1.17 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

SWOT analýza

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Oportunities, Threats) patrí medzi najčastejšie využívané nástroje na prezentáciu výsledkov komplexnej analýzy. Je základným dokumentom a východiskom pre strategické plánovanie obce vo všetkých oblastiach života jej obyvateľov.

Analýza silných a slabých stránok obce Poluvsie je odrazom súčasného stavu obce z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje jej pozitíva a negatíva. Silnou stránkou obce sú najmä jej prirodzené dispozície. Slabou stránkou je to, čo v obci absentuje, alebo čomu sa v obci nevenuje dostatočná pozornosť.

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, ktoré je potrebné vnímať. Príležitosťou obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej, ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú alebo môžu ovplyvniť.

Tab. 22: SWOT analýza oblasti TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A DOPRAVA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná plynovodná sieť - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie - zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou - zrekonštruovaná časť technickej infraštruktúry (napr. časť vodovodu) - cestné prepojenie obce s okresným mestom prostredníctvom cesty I. triedy č. I/64 - existencia verejného osvetlenia - existencia miestneho rozhlasu - pokrytie signálom mobilných operátorov - systém prímestskej autobusovej dopravy - pevná telefónna sieť s bytovými prípojkami - parkovacie plochy pre návštevníkov obce pri OcÚ, resp. v areáli spol. Slovaktual 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná kanalizačná sieť - zastaranosť niektorých častí technickej infraštruktúry obce (rozhlas, verejné osvetlenie, vodovod) - nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií - absencia chodníkov na miestnych komunikáciách - zlý technický stav dopravného značenia v obci - znečisťovanie miestnych komunikácií v obci dopravnými prostriedkami poľnohospodárskeho družstva - zrušenie osobnej železničnej prepravy na trati č. 144 - neverejný prístup k IKT v obci (verejné pripojenie na internet – wifi sieť, internetová kaviareň, verejné využívanie obecných a školských PC) - nespracovaný územný plán obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie technickej infraštruktúry obce v spolupráci s jej prevádzkovateľmi - možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami - vybudovanie rýchlostnej cesty Prievidza - Trenčín - vybudovanie cyklotrás v okolí obce - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - nárast individuálnej automobilovej dopravy - nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na realizáciu finančne veľmi náročnej výstavby a rekonštrukcie technickej infraštruktúry a komunikácií - administratívna náročnosť spracovania žiadostí o NFP a realizácie verejného obstarávania - nepripravenosť technickej a projektovej dokumentácie, ktorá bude podporným dokumentom k realizácii zámerov obce

Tab. 23: SWOT analýza oblasti PRÍRODNÉ ZDROJE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vhodná geografická poloha a prírodné prostredie: blízkosť cesty I. triedy č.1/64, blízka vzdialenosť do okresného mesta PD (8km) - dobrá dostupnosť do obce po krátkej príjazdovej ceste z cesty I. triedy č.1/64 - vidiecky charakter osídlenia - vhodná klíma pre život ľudí a rozvoj poľnohospodárstva - dostatok zelene v obci - dobre udržiavaný stav verejnej zelene prostredníctvom realizácie VPP v obci a brigád miestnych záujmových združení v obci - pomerne kvalitné životné prostredie v obci bez čiernych skládok odpadov a vďaka polohe obce ako koncovej v oblasti cestnej dopravy - pravidelný odvoz TKO - existencia skládky TKO v blízkosti obce - zavedený separovaný zber odpadu - regulácia vodných tokov pretekajúcich obcou fungujúci DHZ v obci realizujúci protipovodňovú a požiaru ochranu 	<ul style="list-style-type: none"> - pomerne zlé cestné spojenie s krajským mestom Trenčín, absencia obchvatov/rýchlostnej cesty pre skrátenie a zrýchlenie dopravného spojenia - malá rozloha katastra obce - nedostatočné využívanie OZE - nekontrolované vypúšťanie septikov (žúmp) a tým znížená kvalita povrchových a spodných vôd vplyvom nevybudovania kanalizačnej siete - absencia komplexného odvodňovacieho kanálu na „zadnej“ ulici zachytávajúceho vodu z „lánov“ v juhozápadnej časti obce - nevysporiadané a zložité vlastnícke vzťahy v obci znemožňujúce obci investovať do potrebných opatrení - pomerne zastaraná technická infraštruktúra v niektorých úsekoch obce (napr.vodovod) - absencia možnosti separácie niektorých druhov odpadov (napr.bioodpad) - slabé povedomie občanov a ich neuvedomelosť v oblasti životného prostredia - absencia ÚPD
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - ochrana a racionálnejšie využívanie prírodných zdrojov - využívanie prírodného potenciálu - vybudovanie kanalizačnej siete v rámci mikroregionálnej spolupráce viacerých obcí - rozširovanie separovaného zberu - pozitívny prístup a dobrá angažovanosť samosprávy a obyvateľstva k zachovaniu prírodného dedičstva pre budúce generácie - využívanie štrukturálnych fondov EÚ a iných dotačných nástrojov pre realizáciu investičných zámerov v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - zanedbanie environmentálnej výchovy - opätovný vznik nelegálnych skládok - ohrozovanie obce hlučnosťou, prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia vplyvom frekventovaného dopravného spojenia a veľkých znečisťovateľov ovzdušia v okolí - naplnenie skládky TKO - hydroklimatické zmeny - nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na realizáciu väčších investícií - administratívna náročnosť spracovania žiadostí o NFP a realizácie verejného obstarávania

Tab. 24: SWOT analýza oblasti ĽUDSKÉ ZDROJE A PROPAGÁCIA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - silná koordinácia aktivít rôznych skupín obyvateľstva v obci - existencia viacerých záujmových združení pôsobiach v obci: činnosť FSK Lubená, DFS Malá Lubená, Klubu žien, mužskej a ženskej zložky DHZ Poluvsie, pobočka Rybárskeho zväzu Horná Nitra v obci - pestrosť aktivít záujmových združení v obci pôsobiach: FSK, DFS, DHZ zložky muži i ženy, Klub žien - organizácia viacerých kultúrnych a športových aktivít v obci na pravidelnej báze (pri rôznych kalendárnych príležitostiach, pravidelné cvičenie v KD) - organizácia podujatí miestneho, regionálneho i nadregionálneho významu v našej obci (PJS, výročné podujatia združení ap.) - výborná spolupráca obce so záujmovými združeniami, ktoré pôsobia v obci - výrazná podpora záujmových združení pôsobiach v Poluvsí zo strany obce - funkčná spolupráca obce s viacerými organizáciami regionálneho významu (RKC, Hornonitrianske múzeum ap.) - existencia propagačného materiálu obce v podobe tričiek a iných drobných predmetov - existencia propagačného materiálu FSK Lubená v podobe knihy, tričiek, MC a CD nosičov - existencia propagačného materiálu Poluvskej muziky v podobe tričiek a CD nosičov 	<ul style="list-style-type: none"> - nízky počet obyvateľov - absencia vhodného zázemia pre trávenie voľného času detí, mládeže i dospelých, napr.: <ul style="list-style-type: none"> - nevhodné malé priestory miestnej klubovne využívanej ako posilňovňa - absencia zázemia pre potreby FSK Lubená, Poluvskej muziky, DHZ a hostí kultúrnych podujatí obce - absencia vhodných priestorov pre indoorové športy a obľúbené hry ako ping-pong - absencia multifunkčného ihriska - absencia voľne dostupného detského ihriska - absencia vonkajších priestorov pre organizáciu outdoorových podujatí (výročia, príležitostné oslavy ap.) napr. vo forme amfiteátra - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia - nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy - nedostatočná podpora mladých rodín zo strany obce (absencia príspevku pri narodení dieťaťa ap.) - nedobudovaná web stránka obce - absencia širšej propagácie obce napr. formou vydania monografie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť spolufinancovania kultúrnych akcií z podnikateľských kruhov - vytváranie partnerstiev - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby - zlepšenie informovanosti občanov a propagácie obce prostredníctvom dokončenia výstavby web stránky a jej pravidelnej aktualizácie - zlepšenie propagácie obce prostredníctvom vydania monografie o obci - využívanie štrukturálnych fondov EÚ a iných dotačných nástrojov pre realizáciu investičných a neinvestičných zámerov v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem obyvateľov o veci verejné - posun priorít mládeže ku konzumnému spôsobu života - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC - nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na realizáciu väčších investícií - administratívna náročnosť spracovania žiadostí o NFP

Tab. 25: SWOT analýza oblasti SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bytová vybavenosť obce s výraznou prevahou rodinných domov - existencia materskej školy - vysoký záujem o umiestnenie detí v miestnej MŠ - existencia špeciálneho autobusového spojenia priameho z obce do ZŠ v Nedožeroch-Brezanoch - existencia obecnej knižnice s pravidelným dopĺňaním knižného fondu - existencia kultúrneho domu - existencia rímsko-katolíckeho kostola - existencia cintorína s domom smútku - existencia futbalového ihriska, rekreačných zón (parky, „Pustý Prieloh“), klubovne - starostlivosť obce o verejnú vybavenosť územia - vysoký záujem obyvateľov o kultúru a šport s množstvom podujatí - poskytovanie opatrovateľskej služby v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav zariadení občianskej vybavenosti (MŠ, KD, OcÚ) - nízka kapacita materskej školy - nedostatočná kapacita kultúrneho domu pre konanie väčších podujatí v obci - absencia vhodného zázemia pre trávenie voľného času detí, mládeže i dospelých - nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy - minimálne sociálne služby v obci pre starších občanov - vandalizmus, kriminalita v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - sieť základných, stredných a vysokých škôl v blízkych obciach a mestách - perspektíva ďalšieho rozvoja výstavby rodinných domov - atraktivita vidieckeho bývania v obci zvyšujúca záujem mestského obyvateľstva o bývanie v obci - zatriktívnenie prostredia pre udržanie a prisťahovanie mladých rodín - rozšírenie poskytovania sociálnych služieb v obci - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra pre výstavbu rodinných domov pre mladé rodiny a ostatných občanov - nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na realizáciu väčších investícií - administratívna náročnosť spracovania ŽoNFP a realizácie verejného obstarávania - nepripravené projektové dokumentácie k ŽoNFP

Tab. 26: SWOT analýza oblasti ZAMESTNANOSŤ A VZDELÁVANIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - blízka vzdialenosť priemyselného areálu v susednom Pravenci a okresného mesta ako centra pracovných príležitostí - vykonávanie verejno-prospešných prác v obci nezamestnanými občanmi v rámci aktivačnej činnosti - využívanie dotácií a iných foriem nenávratnej pomoci na tvorbu pracovných miest v obci (opatr.služba, VPP) 	<ul style="list-style-type: none"> - minimálne zastúpenie podnikateľov v obci a s tým spojená absencia výraznejších daňových príjmov obce z podnikateľskej činnosti - nedostatok pracovných príležitostí v obci a jej blízkom okolí - migrácia mladých ľudí za prácou do vzdialenejších miest a s tým veľakrát spojený úbytok obyvateľov - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva - pomalý rast kvality ponúkaných služieb
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vzdelávacie aktivity pre rast kompetencií zamestnancov verejnej správy - existencia pracovných príležitostí v priemyselnom areáli v susednom Pravenci - potenciál nových zdrojov zamestnanosti v okresnom meste Prievidza (napr. spol. Brose) - zlepšenie technickej a dopravnej infraštruktúry (napr. vybudovanie rýchlostnej cesty do krajského mesta Trenčín) - rast priamych zahraničných investícií - možnosť obce získať finančné prostriedky z rôznych zdrojov na zamestnanie občanov, napr. v rámci VPP, resp. opatrovateľskej služby 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok pracovných príležitostí, zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva - slabý záujem investorov o región hornej Nitry - neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity - celkový rast nákladov na činnosť samosprávy a podnikateľských subjektov, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod. - byrokracia, neefektívna verejná správa

Odhad budúceho možného vývoja obce

Odhad budúceho možného vývoja obce vychádza zo SWOT analýzy, z ktorej sme určili nasledovné kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja územia obce Poluvsie:

Kľúčové disparity:

- ✓ nevyhovujúci technický stav lokálnej infraštruktúry – absencia verejnej kanalizácie, miestne komunikácie v zlom technickom stave
- ✓ nevyhovujúci stav objektov spoločenského významu v obci
- ✓ nevysporiadané majetkové vzťahy
- ✓ nedostatok finančných zdrojov - obec nemá vytvorené podmienky pre rozvojové aktivity v obci

Hlavné faktory rozvoja:

- ✓ vybudovanie kvalitnej technickej infraštruktúry ako podmienky pre rozvoj ekonomických a sociálnych činností v obci
- ✓ zvýšenie kvality života obyvateľov a príťažlivosti obce rekonštrukciou a modernizáciou objektov spoločenského významu
- ✓ využitie potenciálu záujmových organizácií a združení pôsobiacich v obci na rozvoj aktívneho života v obci

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce Poluvsie pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je spracovaný na obdobie 2016 – 2023. Definovaná rozvojová stratégia v ňom zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov obce Poluvsie, ktoré spomaľujú jej regionálny rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť a zároveň sú dôvodom zníženej kvality života obyvateľov obce.

Budúci vývoj obce Poluvsie závisí predovšetkým od aktívneho prístupu samosprávy pri riešení problémov a navrhovaní stratégie rozvoja. Predstavitelia samosprávy sa však pokúsia v plnej miere vyvinúť snahy o to, aby ich rozvojové plány uspeli a obec sa sústredila najmä na elimináciu kľúčových disparít, ako aj na využitie najvýznamnejších faktorov rozvoja.

Takýto vývoj počíta s využívaním finančných prostriedkov z vonkajších zdrojov, ako aj s využitím endogénneho potenciálu obce samotnej.

Rozvojová stratégia obce Poluvsie do roku 2023 pozostáva z vízie, strategického cieľa, a štyroch priorít, ktoré sú zosúladené s nadradenými programovými dokumentmi SR, medzi ktoré patrí aj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.

2.2 VÍZIA

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, opisom ideálneho stavu. Vymedzuje rámec pre definovanie cieľov a priorít na nasledujúce programové obdobie a postupov na ich dosiahnutie. Tvorí nástroj na motiváciu všetkých zainteresovaných.

Víziou obce Poluvsie je:

Trvalo udržateľný rozvoj obce zabezpečujúci zvyšujúcu sa kvalitu života jej obyvateľov.

Túto víziu je možné naplniť prostredníctvom využitia prírodných, materiálnych, ľudských zdrojov, zvyklostí a tradícií obce pomocou realizácie rozvojových aktivít v Poluvsí a jeho okolí.

Vízia obce korešponduje s víziou Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktorou je „vytvorenie podmienok pre hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja“.

2.3 STRATEGICKÝ CIEĽ

Na vrchole hierarchickej štruktúry zvolenej stratégie sa v PHSR nachádza vyššie sformulovaná vízia. Ide o stav, ktorý plánuje obec dosiahnuť z dlhodobého hľadiska. Z nej vychádza strategický cieľ. Ide o zhmotnenie vízie na úrovni strednodobého plánovania, ktoré je možné dosiahnuť v tomto programovom období.

Cieľ musí byť definovaný na základe existujúcich podmienok obce, príležitostí a potenciálu jej rozvoja. Treba brať do úvahy možnosti obce v rámci vybavenosti územia ľudskými zdrojmi, prírodnými zdrojmi, infraštruktúrou a globálnymi trendmi.

Strategický cieľ obce Poluvsie je definovaný nasledovne:

Obec Poluvsie sa do roku 2023 stane modernou obcou s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a sieťou služieb, s vytvorením kvalitných podmienok pre bývanie, prácu a oddych obyvateľov, bez negatívnych dopadov na životné prostredie obce a pri zachovaní tradičných hodnôt a koloritu vidieckeho prostredia.

Strategický cieľ v sebe zahŕňa všetky prioritné oblasti rozvoja obce, hospodárskeho, sociálneho aj environmentálneho charakteru.

2.4 PRIORITY OBCE

Pre efektívne dosiahnutie strategického cieľa obce Poluvsie sú pre jednotlivé oblasti života jej obyvateľov definované nasledovné priority, na ktoré sa viažu špecifické ciele:

Priorita 1 Technická infraštruktúra, doprava a životné prostredie

Špecifický cieľ: Zlepšenie životných podmienok obyvateľov prostredníctvom investícií do základnej infraštruktúry v obci

Priorita 2 Občianska vybavenosť

Špecifický cieľ: Zlepšenie občianskej vybavenosti obce prostredníctvom modernizácie systému kultúrnej a školskej infraštruktúry so zreteľom na zníženie energetickej náročnosti objektov

Priorita 3 Ľudské zdroje

Špecifický cieľ: Zvýšenie zamestnanosti, sociálnej a vzdelanostnej úrovne v obci

Priorita 4 Aktívny život v obci

Špecifický cieľ: Zvýšenie kvality života obyvateľov a návštevnosti obce prostredníctvom podpory kultúry, športu a aktívneho trávenia voľného času

Definované priority vychádzajú z výsledkov SWOT analýzy obce a vymedzujú hlavné oblasti jej strategického plánovania. Z priorit sa odvíjajú jednotlivé opatrenia a konkrétne aktivity, ktoré bude obec v nasledovnom období realizovať.

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce Poluvsie, t.j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategického cieľa a jednotlivých priorít na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Tabuľky nižšie uvádzajú prehľad projektových zámerov obce na strategické obdobie 2016 – 2023, t.j. konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám.

3.1 PRIORITA 1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA, DOPRAVA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Tab. 27: Prehľad projektových zámerov pre prioritu č.1	
Priorita	1 Technická infraštruktúra, doprava a životné prostredie
Špecifický cieľ	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov prostredníctvom investícií do základnej infraštruktúry v obci
Opatrenie / aktivita	1.1 Rekonštrukcia existujúcej základnej infraštruktúry 1.1.1 Rekonštrukcia vodovodnej siete 1.1.2 Rekonštrukcia verejného osvetlenia 1.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu 1.2 Ochrana životného prostredia v obci 1.2.1 Vybudovanie kanalizácie v obci 1.2.2 Rozšírenie separovaného zberu odpadov 1.2.3 Spracovanie územného plánu obce 1.3 Zvýšenie bezpečnosti v obci 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v intraviláne obce 1.3.2 Inštalácia kamerového systému
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, EPFRV, EFRR, KF, Environmentálny fond, súkromné a iné zdroje
Súlad s PHSR TSK	PO 6 ROZVOJ VIDIEKA Opatrenie 6.6: Podporovať sociálne začlenenie, znižovanie chudoby a hospodársky rozvoj vo vidieckych oblastiach Aktivita 6.6.2 Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach PO 5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OBNOVITEĽNÉ ZDROJE Opatrenie 5. 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry Aktivita 5.1.1 Investovanie do sektora odpadového hospodárstva PO2 ROZVOJ UDRŽATEĽNEJ INFRAŠTRUKTÚRY Opatrenie 2.1 Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v sieťových infraštruktúrach Aktivita 2.1.2 Podpora regionálnej a miestnej mobility prostredníctvom investícií do cestnej siete

Najväčším problémom malých obcí akou je i obec Poluvsie je nedostatočná infraštruktúra a nedostupnosť základných služieb. Zámerom **priority 1** je preto zlepšenie životných podmienok obyvateľov prostredníctvom investícií do základnej infraštruktúry v obci, ktorá buď absentuje alebo je v nevyhovujúcom stave. Ide najmä o investície veľkého rozsahu do vybudovania kanalizácie, opravy vodovodnej siete, modernizácie verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu, rekonštrukcie ciest. Pálčivý problém ochrany životného prostredia je nevyhnutné riešiť aj prostredníctvom zefektívnenia a rozšírenia separácie odpadov (napr. vybudovaním obecného kompostoviska). Vzhľadom na štatistiky kriminálnej činnosti v obci je potrebné investovať do bezpečnostných opatrení, napr. prostredníctvom inštalácie kamerového systému na ochranu zdravia, majetku a bezpečnosti obyvateľov obce.

3.2 PRIORITA 2 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Tab. 28: Prehľad projektových zámerov pre prioritu č.2	
Priorita	2 Občianska vybavenosť
Špecifický cieľ	Zlepšenie občianskej vybavenosti obce prostredníctvom modernizácie systému kultúrnej a školskej infraštruktúry so zreteľom na zníženie energetickej náročnosti objektov
Opatrenie / aktivity	2.1 Dobudovanie a modernizácia objektov spoločenského významu v obci 2.1.1 Nadstavba a rekonštrukcia kultúrneho domu a obecného úradu 2.1.2 Rekonštrukcia materskej školy 2.1.3 Obnova a údržba ostatných objektov a priestorov spoločenského významu v obci
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, EPFRV, EFRR, KF, Environmentálny fond, súkromné a iné zdroje
Súlad s PHSR TSK	PO 4 KVALITA VEREJNÝCH SLUŽIEB Opatrenie 4.2. Rozvoj školstva Aktivita 4.2.1 Skvalitnenie predprimárneho vzdelávania Opatrenie 4.4 Podpora rozvoja kultúry Aktivita 4.4.7 Modernizácia kultúrnych zariadení v kraji PO 5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OBNOVITEĽNÉ ZDROJE Opatrenie 5.4.: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch Aktivita 5.4.4.: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania PO 6 ROZVOJ VIDIEKA Opatrenie 6.6: Podporovať sociálne začlenenie, znižovanie chudoby a hospodársky rozvoj vo vidieckych oblastiach Aktivita 6.6.2 Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Investície v rámci budovania infraštruktúry v rámci **priority 2** smerujú do zlepšenia občianskej vybavenosti v Poluvsí, do vytvárania podmienok pre komunitnú činnosť, do objektov voľno-časových aktivít vrátane infraštruktúry pre kultúru a školstvo.

Objekty spoločenského významu v majetku obce sú vzhľadom na svoj vek v zlom technickom stave. Objekt kultúrneho domu nevyhovuje po technickej, ale i kapacitnej stránke. V Poluvsí sa ročne realizuje niekoľko podujatí, ktoré sa tešia veľkej návštevnosti zo strany obyvateľov obce, ale aj širokého okolia. Kultúrny a športový život v obci je na vysokej úrovni. Je to aj vďaka existencii viacerých záujmových združení pôsobiacich v obci s rôznym spektrom činností (folklórna skupina, detský folklórny súbor, muzika, dobrovoľný hasičský zbor, klub žien, rybársky spolok ap.). Obyvatelia obce holdujú tiež rôznym športom, od ľadového hokeja, cez futbal, stolný tenis až po skupinové cvičenia v kultúrnom dome. Pre všetky tieto aktivity je kapacita priestorov kultúrneho domu nepostačujúca. Chýba zázemie pre združenia pôsobiace v obci, adekvátne priestory knižnice, požiarnej zbrojnice, športovej a kultúrnej klubovne. Objekt materskej školy je taktiež v zlom technickom stave, energetická náročnosť budovy je vysoká.

Ďalšie objekty spoločenského významu v majetku obce ako kostol a dom smútku si taktiež vyžadujú pravidelné investície do ich údržby a opráv.

3.3 PRIORITA 3 ĽUDSKÉ ZDROJE

Priorita 3 kombinuje dve opatrenia, a to tvorbu sociálnych služieb a podporu zamestnanosti a rozvoj kompetencií. Intervencie navrhované v rámci týchto opatrení budú mať pozitívny dopad na rozvoj kvality života a ľudských zdrojov, a to vo vzťahu k rôznym cieľovým skupinám.

Hlavným zámerom opatrenia 3.1 je najmä podpora zamestnanosti v obci, a to prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených občanov a realizácie opatrovateľskej služby. Efektívne nastavenie a využívanie služieb v obci prostredníctvom lepšieho prístupu k nim, prechodu z inštitucionálnych sociálnych služieb na komunitné zabezpečí skvalitnenie života obyvateľov. Podporou rôznych skupín obyvateľstva (uchádzačov o zamestnanie, starších a na pomoc odkázaným občanom, mladých rodín) dosiahneme rast zamestnanosti, skvalitnenie verejných služieb a ochotu občanov zotrvať v obci.

Opatrenie 3.2 je zamerané na rozvoj vzdelávania na úrovni kontinuálneho vzdelávania zamestnancov obce ako i všetkých obyvateľov prostredníctvom realizácie rôznych workshopov, tvorivých dielní, diskusií ap. Hlavným motívom podpory je posilnenie sociálnych a odborných kompetencií.

Tab. 29: Prehľad projektových zámerov pre prioritu č.3	
Priorita	3 Ľudské zdroje
Špecifický cieľ	Zvýšenie zamestnanosti, sociálnej a vzdelanostnej úrovne v obci
Opatrenie / aktivita	3.1 Tvorba sociálnych služieb a podpora zamestnanosti 3.1.1 Podpora zamestnanosti znevýhodnených občanov 3.1.2 Zachovanie a rozšírenie opatrovateľskej služby 3.1.3 Podpora mladých rodín prostredníctvom príspevku obce pri narodení dieťaťa 3.2 Rozvoj kompetencií 3.2.1 Kontinuálne vzdelávanie zamestnancov obce 3.2.2 Organizácia vzdelávacích podujatí pre širokú verejnosť
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ESF, dotačné, súkromné a iné zdroje
Súlad s PHSR TSK	PO3 ĽUDSKÉ ZDROJE A PODPORA ZAMESTNANOSTI Opatrenie 3.1 Podpora celoživot. vzdel. a tvorby udrž. prac. miest Aktivita 3.1.2 Podpora celoživotného vzdelávania Opatrenie 3.2 Podpora obyvateľstva znevýhodnených skupín Aktivita 3.2.1 Podpora zamestnanosti UoZ a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobo nezamestnaných a osôb, ktoré sú vzdialené od trhu práce, ako aj miestne iniciatívy v oblasti zamestnávania a podpora mobility pracovnej sily Opatrenie 3.3 Sociálne začlenenie a integrácia marginaliz. skupín Aktivita 3.3.1 Sociálne začlenenie PO 4 KVALITA VEREJNÝCH SLUŽIEB Opatrenie 4.1 Podpora sociálneho začlenenia Aktivita 4.1.1 Podpora investícií do sociálnej infraštruktúry

3.4 PRIORITA 4 AKTÍVNY ŽIVOT V OBCI

Aktivita neziskových organizácií, množstvo atraktívnych podujatí v obci a silné kultúrne povedomie obyvateľov sú základom pre rozvoj kultúry a športu v Poluvsí. Naopak, technický stav kultúrneho domu spolu s absenciou športových a kultúrnych areálov v obci sú základnými brzdiacimi faktormi rozvoja kultúry a športu.

Priorita 4 je preto zameraná na podporu aktívneho zapojenia obyvateľov do kultúrneho života obce na strane ponuky aj na strane dopytu po službách kultúry. Ide o prácu so združeniami pôsobiacimi v obci a inými voľno-časovými organizáciami, podporu neziskových organizácií pôsobiacich v kultúre a športe a celkovú podporu občianskych iniciatív v rôznych oblastiach. Cieľom priority je aj rozvoj vidieckeho prostredia riadený miestnou komunitou (CLLD). Prostredníctvom opatrenia LEADER sa obec v rámci OZ Žiar uchádza o podporu budovania verejno-súkromného partnerstva, podporu chodu miestnej akčnej skupiny Žiar a implementáciu miestnej rozvojovej stratégie územia, pod ktoré spadá i obec Poluvsie.

Súčasťou opatrení je tiež využitie širokého informačného spektra pre zvýšenie záujmu ľudí o obec Poluvsie, o služby kultúry a športového vyžitia, prezentáciu obce a zvýšenie kultúrneho povedomia obyvateľstva. Realizáciou definovaných opatrení očakávame zvýšenie kvality života obyvateľov a návštevnosti obce.

Tab. 30: Prehľad projektových zámerov pre prioritu č.4	
Priorita	4 Aktívny život v obci
Špecifický cieľ	Zvýšenie kvality života obyvateľov a návštevnosti obce prostredníctvom podpory kultúry, športu a aktívneho trávenia voľného času
Opatrenie / aktivita	<p>4.1 Vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, kultúrneho a športového života v obci</p> <p>4.1.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska</p> <p>4.1.2 Vybudovanie prírodného amfiteátra</p> <p>4.2 Podpora združení a organizácia podujatí</p> <p>4.2.1 Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou</p> <p>4.2.2 Podpora činnosti organizácií a záujmových združení pôsobiach v obci</p> <p>4.2.3 Organizácia pravidelných, výročných a tematických podujatí v obci</p> <p>4.3 Prezentácia obce a informovanosť</p> <p>4.3.1 Podpora cezhraničnej spolupráce obce a organizácií pôsobiach v obci</p> <p>4.3.2 Zabezpečenie rýchlej a efektívnej informovanosti verejnosti</p> <p>4.3.3 Tvorba prezentačných materiálov obce</p>
Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, EPFRV, EFRR, ESF, Environmentálny fond, Fond na podporu umenia, súkromné a iné zdroje
Súlad s PHSR TSK	<p>PO 4 KVALITA VEREJNÝCH SLUŽIEB</p> <p>Opatrenie 4.4 PODPORA ROZVOJA KULTÚRY</p> <p>Aktivita 4.4.1 Koordinácia ponuky kultúrnych aktivít a marketingová práca</p> <p>Aktivita 4.4.3 Podpora kultúrneho života obyvateľov regiónu</p> <p>Aktivita 4.4.5 Zachovanie ľudových tradícií regiónu</p> <p>PO2 ROZVOJ UDRŽATEĽNEJ INFRAŠTRUKTÚRY</p> <p>Opatrenie 2.1 PODPORA UDRŽATEĽNEJ DOPRAVY A ODSTRÁNĎOVANIE PREKÁŽOK V SIEŤOVÝCH INFRAŠTRUKTÚRACH</p> <p>Aktivita 2.1.6. Odstraňovanie prekážok v sieťových infraštruktúrach</p> <p>PO 6 ROZVOJ VIDIEKA</p> <p>Opatrenie 6.6: Podporovať sociálne začlenenie, znižovanie chudoby a hospodársky rozvoj vo vidieckych oblastiach</p> <p>Aktivita 6.6.2 Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>PO7 NÁRODNÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA</p>

Definované opatrenia a aktivity tvoria východisko pre Akčný plán, ktorý ďalej obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj inštitúcie zodpovedné za ich plnenie, predpokladaný rozpočet a možné zdroje financovania. Súčasťou akčného plánu je tiež predpokladaný časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít a ukazovatele merania výsledkov vrátane ich očakávanej hodnoty (viď kapitola 4 Realizačná časť, podkapitola 4.1 Akčný plán).

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR na základe stanovených merateľných ukazovateľov.

Táto časť obsahuje:

- ✓ akčný plán na riešené programové obdobie 2016 – 2023: vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov
- ✓ popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie
- ✓ popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR
- ✓ systém monitorovania a hodnotenia
- ✓ stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám.

4.1 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo strategického cieľa, je jeho logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov.

Akčný plán obsahuje:

- ✓ konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám
- ✓ plánované termíny realizácie aktivít
- ✓ odhad výšky a zdrojov financovania aktivít
- ✓ hodnoty ukazovateľov výsledkov a dosahov, na základe ktorých bude možné priebežne sledovať napĺňanie cieľov PHSR
- ✓ záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj inštitúcie zodpovedné za ich plnenie.

Akčný plán priamo súvisí s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie. Kým PHSR identifikuje víziu a oblasti priorit, akčný plán definuje konkrétne aktivity, ktoré je potrebné realizovať na dosiahnutie stanovených cieľov v rokoch 2016 - 2023. Pre ďalšie roky je potrebné vypracovať nový akčný plán, ktorý zohľadní dosiahnuté výsledky z predchádzajúceho obdobia.

Tab. 31: Akčný plán pre prioritu č.1

Priorita 1 Technická infraštruktúra, doprava a životné prostredie

Špecifický cieľ: Zlepšenie životných podmienok obyvateľov prostredníctvom investícií do základnej infraštruktúry v obci

Opatrenie 1.1 Rekonštrukcia existujúcej základnej infraštruktúry

Aktivita	Popis	Ukazovateľ/jednotka	Plánovaná hodnota	Termín realizácie	Predpokladané výdavky	Zdroje	Zodpovedný
1.1.1 Rekonštrukcia vodovodnej siete	Pokračovanie v rekonštrukcii vodovodu v majetku a správe StVPS	Dĺžka zrekonštruovanej vodovodnej siete (m)	1000	2016-2023	Podľa potreby	Zdroje StVPS	StVPS
1.1.2 Rekonštrukcia verejného osvetlenia		Počet obyvateľov, ktorí budú benefitovať zo zlepšenej infraštruktúry	550	2019-2023	Podľa potreby	rozpočet obce	Obec
1.1.3 Rekonštrukcia obecného rozhlasu		Počet obyvateľov, ktorí budú benefitovať zo zlepšenej infraštruktúry	550	2019-2023	Podľa potreby	rozpočet obce	Obec

Opatrenie 1.2 Ochrana životného prostredia v obci

1.2.1 Vybudovanie kanalizácie v obci	Vytvorenie partnerstva s okolitými obcami a vybudovanie spoločnej kanalizačnej siete	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť	550	2016-2023	Podľa potreby	PRV, Environmentálny fond, OP Kvalita životného prostredia, rozpočet obce, StVPS	Obec
1.2.2 Rozšírenie separovaného zberu odpadov	Rozšírenie separácie odpadov, vybudovanie obecného kompostoviska	Počet zrealizovaných aktivít pre zlepšenie separácie odpadov	2	2016-2023	Podľa potreby	PRV, Environmentálny fond, OP Kvalita životného prostredia, rozpočet obce	Obec
1.2.3 Spracovanie územného plánu obce		Počet schválených plánovacích dokumentov	1	2016	Podľa potreby	rozpočet obce, dotačné zdroje	Obec

Opatrenie 1.3 Zvýšenie bezpečnosti v obci

1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v intraviláne obce	Rekonštrukcia najviac poškodených úsekov ciest, najmä „predná ulica“, časť „zadnej“ ulice po oprave vodovodu a prístupová cesta k ihrisku	Dĺžka zrekonštruovaných ciest (m)	2000	2017-2023	200 000	PRV, rozpočet obce	Obec
1.3.2 Inštalácia kamerového systému	Realizácia aktivít pre zvýšenie bezpečnosti v obci	Počet aktivít zabezpečujúcich zvýšenie bezpečnosti v obci	1	2016	34 000	PRV, dotačné zdroje, rozpočet obce	Obec

Tab. 32: Akčný plán pre prioritu č.2						
Priorita 2 Občianska vybavenosť						
Špecifický cieľ: Zlepšenie občianskej vybavenosti obce prostredníctvom modernizácie systému kultúrnej a školskej infraštruktúry so zreteľom na zníženie energetickej náročnosti objektov						
Opatrenie 2.1 Dobudovanie a modernizácia objektov spoločenského významu v obci						
Aktivita	Ukazovateľ/jednotka	Plánovaná hodnota	Termín realizácie	Predpokladané výdavky	Zdroje	Zodpovedný
2.1.1 Nadstavba a rekonštrukcia kultúrneho domu a obecného úradu	Počet zrekonštruovaných objektov	1	2016-2023	400 000	PRV, CLLD, OP KŽP	Obec
2.1.2 Rekonštrukcia materskej školy	Počet zrekonštruovaných objektov	1	2016-2023	100 000	PRV, CLLD, OP KŽP	Obec
2.1.3 Obnova a údržba ostatných objektov a priestorov spoločenského významu v obci	Počet obnovených objektov	2	2016-2023	100 000	Rozpočet obce	Obec

Tab. 33: Akčný plán pre prioritu č.3						
Priorita 3 Ľudské zdroje						
Špecifický cieľ: Zvýšenie zamestnanosti, sociálnej a vzdelanostnej úrovne v obci						
Opatrenie 3.1 Tvorba sociálnych služieb a podpora zamestnanosti						
Aktivita	Ukazovateľ/jednotka	Plánovaná hodnota	Termín realizácie	Predpokladané výdavky	Zdroje	Zodpovedný
3.1.1 Podpora zamestnanosti znevýhodnených občanov	Počet vytvorených/udržaných pracovných miest pre znevýhodnených občanov	20	2016-2023	Podľa potreby	OP Ľudské zdroje, dotačné zdroje, rozpočet obce	Obec, IA MPSVaR
3.1.2 Zachovanie a rozšírenie opatrovateľskej služby	Počet vytvorených/udržaných pracovných miest	5	2016-2023	Podľa potreby	OP Ľudské zdroje, dotačné zdroje, rozpočet obce, súkromné zdroje	Obec, IA MPSVaR
3.1.3 Podpora mladých rodín prostredníctvom príspevku obce pri narodení dieťaťa	Počet podporených mladých rodín	10	2016-2023	1000	rozpočet obce	Obec
Opatrenie 3.2 Rozvoj kompetencií						
3.2.1 Kontinuálne vzdelávanie zamestnancov obce	Počet vzdelávacích kurzov absolvovaných zamestnancami obce	50	2016-2023	Podľa potreby	OP Ľudské zdroje, OP Efektívna verejná správa, dotačné zdroje, rozpočet obce	Obec, RVC Nitra, MV SR
3.2.2 Organizácia vzdelávacích podujatí pre širokú verejnosť	Počet vzdelávacích kurzov realizovaných pre verejnosť	8	2016-2023	Podľa potreby	OP Ľudské zdroje, dotačné zdroje, rozpočet obce, zdroje organizácií a občanov	Obec, záujmové združenia

Tab. 36: Akčný plán pre prioritu č.4

Priorita 4 Aktívny život v obci							
Špecifický cieľ: Zvýšenie kvality života obyvateľov a návštevnosti obce prostredníctvom podpory kultúry, športu a aktívneho trávenia voľného času							
Opatrenie 4.1 Vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, kultúrneho a športového života v obci							
Aktivita	Popis	Ukazovateľ/jednotka	Plánovaná hodnota	Termín realizácie	Predpokladané výdavky	Zdroje	Zodp.
4.1.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska	Vybudovanie ihriska v časti „Pustý prieloh“ po delimitačnom konaní so SPF	Počet vybudovaných športovísk	1	2016	150 000	PRV, CLLD	Obec
4.1.2 Vybudovanie prírodného amfiteátra	Vybudovanie amfiteátra a skanzenu v časti „Jarok“ po delimitačnom konaní so SPF	Počet vybudovaných amfiteátrov	1	2017-2023	250 000	PRV, CLLD	Obec
Opatrenie 4.2 Podpora združení a organizácia podujatí							
4.2.1 Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou	Implementácia stratégie CLLD v prípade jej schválenia	Počet zrealizovaných projektov	4	2016-2023	250 000	CLLD	Obec, OZ Žiar
4.2.2 Podpora činnosti organizácií a záujmových združení pôsobiach v obci	ZLUK, DHZ, Klub žien, Poluvská muzika ap.	Počet podporených organizácií	4	2016-2023	30 000	Rozpočet obce	Obec
4.2.3 Organizácia pravidelných, výročných a tematických podujatí v obci	Pravidelné podujatia: PJS, hodová a Silvestrovská zábava; výročné podujatia obce a združení; tematické podujatia: Fašiangy, SNP, Mikuláš, Vianoce	Počet zrealizovaných aktivít	9 ročne	2016-2023	9 000 ročne	Fond na podporu umenia, rozpočet obce a organizácií, dotačné a súkromné zdroje	Obec, združenia
Opatrenie 4.3 Prezentácia obce a informovanosť							
4.3.1 Podpora cezhraničnej spolupráce obce a organizácií pôsobiach v obci	Spolupráca obce a ZLUK s organizáciami v Poľsku, USA, Francúzsku	Počet funkčných partnerstiev Počet spoločne zrealizovaných projektov	3 3	2016-2023	podľa potreby	Fond na podporu umenia, rozpočet obce a organizácií, dotačné a súkromné zdroje	Obec, združenia
4.3.2 Zabezpečenie rýchlej a efektívnej informovanosti verejnosti	prostredníctvom modernizácie webovej stránky obce a vydávania obecných novín	Počet komunikačných nástrojov	2	2016-2023	10 000	rozpočet obce	Obec
4.3.3 Tvorba prezentačných materiálov obce	vo forme monografie a iných printových a elektronických médií obce a združení v jej pôsobiach, napr. CD FSK Lubená	Počet vytvorených prezentačných materiálov	2	2016-2023	50 000	Fond na podporu umenia, rozpočet obce a organizácií, dotačné a súkromné zdroje	Obec, združenia

4.2 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR

Nositeľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie na roky 2016 - 2023, ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, je Obecný úrad Poluvsie, ktorý prostredníctvom PHSR zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj. V súčinnosti s poslancami obecného zastupiteľstva a zriadenými komisiami pripravuje víziu obce a stratégiu na jej plnenie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vypracováva PHSR, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o neziskových organizáciách fungujúcich v obci, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Obecný úrad analyzuje aktivity, ktoré je možné spolufinancovať z európskych alebo štátnych zdrojov, prípadne zo zdrojov mimovládnych organizácií, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov a ďalšie pravidlá pre získanie finančných prostriedkov. Pri príprave projektov spolupracuje s externými spolupracovníkmi a organizáciami. Obecný úrad vytvára podmienky pre úspešnú realizáciu schválených projektov, monitoruje priebeh ich realizácie, komunikuje s riadiacim orgánom, kontroluje práce vykonané počas realizácie projektov, hodnotí ukončené projekty a v súlade s nimi hodnotí výsledky implementácie PHSR. Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHSR obce bude zabezpečená aj prostredníctvom príslušných komisií obecného zastupiteľstva, ktoré tiež kontrolujú dosahovanie stanovených cieľov PHSR obce Poluvsie. Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni priorít i jednotlivých naplánovaných aktivít.

Do partnerstiev územnej spolupráce môžu vstupovať nasledujúce subjekty:

- ✓ orgány a inštitúcie štátnej správy a všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHSR obce Poluvsie,
- ✓ občania ako užívatelia výsledkov realizovaných aktivít,
- ✓ podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľa koordinujúci aktivity na napĺňanie cieľov PHSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor,
- ✓ občianske a záujmové združenia v obci realizujúce svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Poluvsie, v súlade s opatreniami a aktivitami PHSR obce, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce,
- ✓ ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčného plánu v súlade s PHSR obce Poluvsie na roky 2016 – 2023.

Akčný plán PHSR je priamo napojený na rozpočet obce a zároveň reflektovať jej kompetencie. Návrh systému riadenia a implementácie akčného plánu PHSR obce Poluvsie je nasledovný:

- ✓ implementáciu akčného plánu monitoruje obecné zastupiteľstvo, ktoré posudzuje a schvaľuje návrhy na jeho zmenu a doplnenie;
- ✓ realizáciu konkrétnych projektov zabezpečujú pracovníci úradu a starosta obce, v prípade potreby a ich požiadavky aj externí spolupracovníci, príp. partneri;
- ✓ kontrolným orgánom sú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Poluvsie.

Realizácia spracovaného PHSR vyžaduje systematickú prácu, kontrolu plnenia stanovených priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov na čerpanie zdrojov z fondov EÚ či dotácií. Vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti sa odporúča spolupracovať s externou spoločnosťou/pracovníkom, ktorá zabezpečí pre obec služby súvisiace s:

- ✓ vypracovaním projektových dokumentácií,
- ✓ vypracovaním žiadostí o nenávratné finančné prostriedky,
- ✓ s implementáciou realizovaných projektov,
- ✓ s verejným obstarávaním
- ✓ so stavebným dozorom.

Pre efektívnu implementáciu projektov môže byť využitá aj spolupráca obce s inými subjektmi, podľa potrieb a charakteru plánovaných a realizovaných rozvojových aktivít.

4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patrí aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Monitorovanie, ktorého nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov PHSR. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie PHSR daný aj externými faktormi mimo jeho dosahu, ktoré môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto sme sa pri tvorbe PHSR snažili identifikovať, pokiaľ bolo možné, všetky faktory, ktoré môžu naplánované priority, opatrenia a aktivity ovplyvniť. Hodnotenie PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania. Stanovenie vhodných výsledkových a dopadových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR sme definovali v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Cieľové hodnoty ukazovateľov predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie.

Monitorovanie

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie priorít a opatrení PHSR a následne aktivít, s využitím systému merateľných ukazovateľov, ktoré budú priebežne aktualizované a konkretizované. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory sú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z EÚ, štátneho rozpočtu alebo súkromných zdrojov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre prijímanie ďalších rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Monitorovanie na úrovni cieľov a priorít PHSR ako celku bude zabezpečovať Obecný úrad obce Poluvsie.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, predstavuje hodnotenie proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad so stanovenými prioritami, analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupín aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia, rokov 2016 – 2023, sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia je realizovaný vlastnými (internými) kapacitami obecného úradu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR. Pri hodnotení treba brať do úvahy skutočnosť, že nie všetky úlohy sú prioritné z pohľadu obecného zastupiteľstva a nie všetky úlohy je možné zrealizovať z vlastných prostriedkov obce, s prihliadnutím na „nenárokovateľnosť“ dotácií a stanovený spôsob ich získavania. Niektoré úlohy môžu vychádzať z momentálnych záujmov, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné.

PHSR nie je nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých cieľov a potrieb obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvo môže tento materiál kedykoľvek dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne, počas implementácie PHSR, skúmať rozsah, do akého sa finančné prostriedky využili, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie PHSR vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až po predloženie Záverečnej správy. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá obecný úrad obecnému zastupiteľstvu obce Poluvsie najneskôr do 11 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHSR a priebežné správy o implementovaní PHSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Poluvsie. Výsledky hodnotenia sú podkladom pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Poluvsie. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, tzv. programové obdobie, ktoré začína dňom 1.1.2016 a končí 31.12.2023. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Obecný úrad Poluvsie, ktorý ju do 11 mesiacov od ukončenia programového obdobia PHSR predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Plán hodnotenia a monitorovania PHSR je uvedený v časti 5.3 Hodnotiaci systém pre výber projektov.

4.4 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHSR prostredníctvom verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude Obecný úrad Poluvsie.

Tab. 35: Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR						
Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
10/2016 10/2017 10/2018 10/2019 10/2020 10/2021 10/2022	OcÚ	Poslanci	Pracovné stretnutie	Projektové zámery na budúci rok	Základné údaje o projektových zámeroch	Návrh časového, inštitucionálneho a finančného zabezpečenia projektových zámerov na budúci rok
10/2016 10/2017 10/2018 10/2019 10/2020 10/2021 10/2022	OcÚ	Občania	Verejné prerokovanie	Projektové zámery na budúci rok	Návrh časového, inštitucionálneho a finančného zabezpečenia projektových zámerov na budúci rok	Pripomienky a návrhy občanov
11/2016 11/2017 11/2018 11/2019 11/2020 11/2021 11/2022	OcÚ	Poslanci	Pracovné stretnutie	Prepojenie PHSR a programového rozpočtovania	Metodika programového rozpočtovania, výsledky hospodárenia tohto roka	Návrhy štruktúry programového rozpočtu na budúci rok
12/2016 12/2017 12/2018 12/2019 12/2020 12/2021 12/2022	OcÚ	Občania	Verejné prerokovanie	Rozpočet obce na budúci rok	Návrh rozpočtu obce na budúci rok	Pripomienky a návrhy občanov, ponuka pre súkromných investorov
12/2023	OcÚ	Poslanci	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za tento rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Záverečná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie obecného zastupiteľstva

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých priorít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce Poluvsie.

Táto časť obsahuje:

- ✓ indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- ✓ model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- ✓ hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

5.1 INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN

Keďže v súčasnosti neexistujú konkrétne podklady pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal PHSR v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Finančná časť sa bude upravovať priebežne počas naplánovaného obdobia a konkretizovať v závislosti od možností obecného rozpočtu ako i reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, prípadne iných zdrojov financovania.

Tabuľky projektových zámerov v kapitole 4 Realizačná časť určujú okrem iného aj finančný rámec pre realizáciu PHSR zložený zo všetkých plánovaných aktivít na riešené obdobie. Finančný rámec vytvára predpoklady na zvládnutie realizácie PHSR v súlade s reálnymi možnosťami obce. Jeho sumárom je indikatívny finančný plán PHSR uvedený v nasledovnej tabuľke.

Tab. 36: Indikatívny rozpočet v tis. € - sumarizácia									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Spolu
Priorita 1 Technická infraštruktúra, doprava a životné prostredie	200	150	100	50	50	50	50	50	700
Priorita 2 Občianska vybavenosť	100	410	15	15	15	15	15	15	600
Priorita 3 Ľudské zdroje	50	50	50	50	50	50	50	50	400
Priorita 4 Aktívny život v obci	150	100	100	100	100	100	100	100	850

Sumarizácia indikatívneho rozpočtu je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR. Jeho súčasťou je plánovaná rezerva tzv. výkonnostná rezerva. Indikatívny rozpočet pozostáva z rôznych zdrojov (počíta so získanými zdrojmi z EÚ, štátnych zdrojov, zdrojov VÚC a súkromných spoločností a osôb) na realizáciu všetkých projektových zámerov PHSR. Indikatívny rozpočet má priamy vzťah k rozpočtu obce (s dosahom na jej hospodárenie) a rešpektuje princípy zodpovedného finančného manažmentu.

5.2 MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA PRIORÍT

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje môžu byť vlastné zdroje obce, zdroje v súkromnom sektore a verejnej správe alebo zdroje zahraničné, v súčasnosti sú to najmä prostriedky Európskej únie.

V súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) je regionálny rozvoj na území SR financovaný z viacerých zdrojov, z ktorých hlavnými zdrojmi sú:

- ✓ zdroje štátneho rozpočtu,
- ✓ zdroje štátnych účelových fondov,
- ✓ rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy,
- ✓ iné zdroje (PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie na to určené.

Model viaczdrojového financovania sa uplatňuje aj pri implementovaní aktivít PHSR, v prípade obce Poluvsie ho uvádzame v tzv. intervenčnej tabuľke (viď nižšie). Tabuľka je rozpracovaním finančného plánu z podkapitoly 5.1 na úroveň priorít na roky 2016 – 2023.

Tab. 37: Intervenčná tabuľka - model viaczdrojového financovania v tis. eur							
Priorita	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	obec	spolu	
Priorita 1 Technická infraštruktúra, doprava a životné prostredie	700	200	100	0	200	500	200
Priorita 2 Občianska vybavenosť	600	500	0	0	100	600	0
Priorita 3 Ľudské zdroje	400	250	50	0	20	320	80
Priorita 4 Aktívny život v obci	850	650	50	30	100	830	20
Spolu	2550	1600	200	30	420	2250	300

Za **zdroje EÚ** sa považujú najmä zdroje zo štrukturálnych fondov: Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a Kohézneho fondu, príp. Nórskeho finanč. mechanizmu ap.

Za **zdroje štátu** sa považuje najmä spolufinancovanie projektov podporených prioritne z fondov EÚ a dotačné zdroje (napr. Environmentálny fond, Fond na podporu umenia Recyklačný fond), dotačné zdroje ministerstiev SR ap.

Za **zdroje VÚC** sa považujú najmä dotačné zdroje Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Za **zdroje obce** sa považujú najmä zdroje z rozpočtu obce Poluvsie na realizáciu investičných a neinvestičných rozvojových aktivít obce.

Za **súkromné zdroje** sa považujú najmä zdroje súkromných spoločností (StVPS ap.), prijímateľov sociálnych služieb (opatrovateľskej služby), členov združení ap.

5.3 HODNOTIACI SYSTÉM PRE VÝBER PROJEKTOV

Obec Poluvsie je malou obcou s veľkým potenciálom rozvoja. Absentujú niektoré základné služby pre jej obyvateľov, vybavenosť územia je nedostatočná alebo v nevyhovujúcom stave. Aktivít pre rozvoj obce je preto definovaných na programové obdobie pomerne veľa. V súlade s finančno-ekonomickými možnosťami obce je teda nevyhnutné uskutočňovať pravidelne výber projektov, ktoré sú pre rozvoj obce v danom období prioritné. Nápomocný k tomu môže byť vytvorený hodnotiaci systém.

Tab. 38: Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov			
Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
Stavebno-technický stav/ Zlepšenie dostupnosti/ Kvalita služieb/ Hospodársky, ekologický, ekonomický význam/ Funkčnosť, špecifické požiadavky programu/ Príspevok k špecifickým cieľom programu	.....	Spĺňa	1
		Nespĺňa	0

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

Tab. 39: Výsledok hodnotenia projektového zámeru			
Výsledok hodnotenia		Úroveň	Súčet bodov
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný vplyv na	nízka	0-X
	projekt je prioritný pre	stredná	X-Y
	projekt je pripravený a má výrazný vplyv na ..... vrátane špecifických cieľov príslušného nadradeného dokumentu (napr. PRV, PHSR TSK ap.)	vysoká	Y-max.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

Tabuľky (najmä v časti hodnotiacich kritérií) je možné podľa potreby prispôbiť riešenému projektovému zámeru (pričom je vhodné vychádzať zo SWOT analýzy) a hodnotiacim kritériám grantovej výzvy programu, v rámci ktorého obec plánuje projekt realizovať. Taktiež je potrebné zvážiť váhu všetkých hodnotiacich kritérií a stanoviť bodovú škálu jednotlivých úrovní hodnotenia.

Hodnotiace tabuľky jednotlivých oblastí umožňujú čo najobjektívnejšie a najzodpovednejšie určiť stupeň priority projektov pre ich následnú realizáciu.

Hodnotenie je nutné vykonávať aj na úrovni celého PHSR. Plán hodnotenia a monitorovania uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Tab. 40: Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016-2023		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické	Najskôr v roku 2018	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne	V prípade potreby	V prípade potreby
Tematické	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne	V prípade potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a hodnôt ukazovateľov, pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	V prípade potreby	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov - na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie na roky 2016 – 2023 je spracovaný na základe metodické príručky na tvorbu PHSR a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. PHSR je účelovo a explicitne zameraný na plnenie cieľov rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja, Národnej stratégie regionálneho rozvoja a jednotlivých operačných programov so zameraním na aktuálne programové obdobie 2014 – 2020.

PHSR obce Poluvsie je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Predmetný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 14.12.2015.

Schválenie PHSR	
Dokument <i>Názov</i>	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Poluvsie na roky 2016 – 2023
Štruktúra	<p>1 Analytická časť Obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie.</p> <p>2 Strategická časť Obsahuje stratégiu rozvoja územia pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce.</p> <p>3 Programová časť Obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHSR.</p> <p>4 Realizačná časť Popisuje vecný a časový harmonogram realizácie PHSR formou akčných plánov, postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR, komunikačný plán.</p> <p>5 Finančná časť Obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých priorít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHSR obce.</p>

Spracovanie	
<i>Forma spracovania</i>	Program rozvoja obce Poluvsie na roky 2016-2023 bol spracovaný v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, ktorá bola vo verzii 2.0 vydaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vo februári 2015 a to v nadväznosti na novelu Zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenú vládou SR 1.1.2015.
<i>Obdobie spracovania</i>	Spracovanie dokumentu prebiehalo v termíne od októbra do decembra 2015. Podrobný harmonogram je uvedený v časti Úvod.
<i>Riadiaci tím</i>	<ul style="list-style-type: none"> - starosta obce - zástupca starostu obce
<i>Pracovné skupiny</i>	<ul style="list-style-type: none"> - starosta obce - zamestnanci obecného úradu - členovia obecného zastupiteľstva
<i>Externá odborná spolupráca</i>	Mgr. Ivana Palovčíková
<i>Komunikácia s verejnosťou</i>	Prostredníctvom www.poluvsie.sk
<i>Náklady na spracovanie</i>	Financovanie spracovania PHSR hradí obec z vlastných zdrojov.
Prerokovanie	<p>12/2015</p> <ul style="list-style-type: none"> - v orgánoch samosprávy - verejné pripomienkovanie <p>Dokument bol uverejnený na internetovej stránke obce Poluvsie. Počas verejného pripomienkovania neboli doručené žiadne pripomienky.</p>
Schválenie	Uznesenie obecného zastupiteľstva č. 82/2015 zo dňa 14.12.2015

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

Zákon č. 539/2008 Z.z. v znení zákona č.309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja

Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov

Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Zákon č. 221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky

Metodika na vypracovanie PHSR

Encyklopédia obce Poluvsie – Ing. Ján Krajčovič

Národný strategický referenčný rámec 2007-2013

Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

Operačný program Efektívna verejná správa 2014 – 2020

Operačný program Ľudské zdroje 2014 – 2020

Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 - 2023

Program rozvoja mikroregiónu Hornonitrie z roku 2002

Stratégia rozvoja územia OZ Žiar

Program na zlepšenie kvality ovzdušia v okrese Prievidza, 2013

www.poluvsie.sk

www.statistics.sk

www.datacube.statistics.sk

www.fsklubena.sk

www.poluvskamuzika.sk

www.orsr.sk

www.zrsr.sk

www.tkovysehradne.sk

www.rvcnitra.sk

www.hornonitrie.sk

www.erbbk.sk

www.zmos.sk

Štatistické údaje Pamiatkového úradu SR

Interné materiály obce

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CLLD	Stratégia rozvoja územia
DFS	Detský folklórny súbor
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
DoVP	Dohoda o vykonaní práce
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická osoba
FSk	Folklórna skupina
IA MPSVaR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
IKT	Informačno-komunikačné technológie
KF	Kohézny fond
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo Kultúry Slovenskej republiky
MŠ	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
POD	Program obnovy dediny
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OcÚ	Obecný úrad
OZ	Občianske združenie
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PJS	Pamätnica Jozefa Strečanského
PO	Prioritná os
RKC	Regionálne kultúrne centrum
SNP	Slovenské národné povstanie
StVPS	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť
ŠR	Štátny rozpočet
ŠŠS	Špecializovaná štátna správa
TKO	Tuhý komunálny odpad
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
TÚV	Teplá úžitková voda
ÚPN/ÚPD	Územno-plánovacia dokumentácia
VPP	Verejno-prospešné práce
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZĽUK	Združenie pre výskum, ochranu, propagáciu a šírenie tradičnej a ľudovej kultúry
ZMOHN	Združenie miest a obcí hornej Nitry
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
ZO – RVC	Združenie obcí - regionálne vzdelávacie centrum
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok

